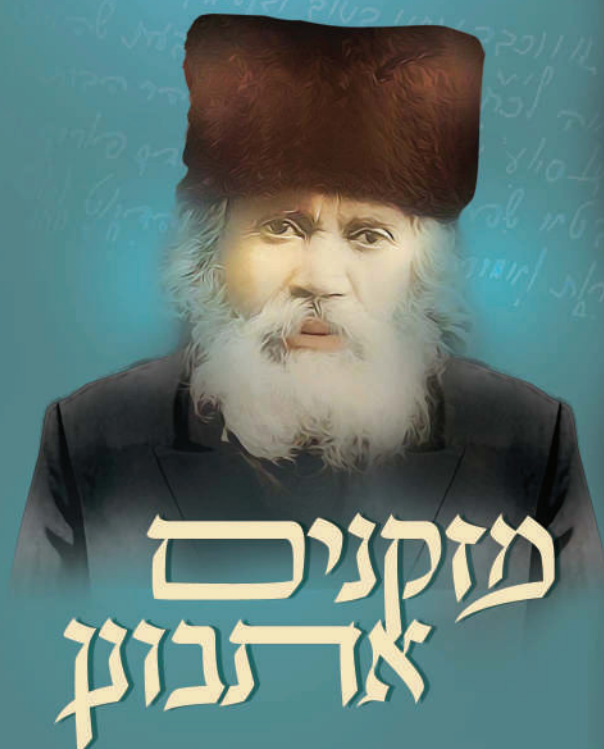

תבונה

ברסלב
צפת

הארת הוֹדֵה וְהַנְשִׁימָה מוֹפְלָאוֹת צְפוּנוֹת הוֹדֵה הַנּוֹמ"ה וְהַמִּדִּין

מזקנים
ארצבוק

ראיון חג רוזי טעם אמת עם הגה"צ
רבי שמואל משה קרמר שליט"א.
זכרונות וקווים לדמותו של מו"ר עט"ר
רבי אברהם שטרנהארץ זיע"א
רשמי הוד מהקיבוץ הקדוש במירון.
ומעלית הנסיעה לרבעו הקדוש
על ראש השנה

• עמ' 12 •

מערכת תבונות מאחלת לכל קוראיה ולכלל אנשי שלומינו כתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים אמיתיים

ברחוב

04

מאורות
אדם - החיבור בין
הבורא לנברא

03

אקדמות מילין
השארית
של רבינו

10

ארבע אמות
רמזי החודש לעובדא
ולמעשה

8

כי יפלא
מסירות נפש לראש
השנה באומן

25

צפת של מעלה
האלוקי רבי משה
קורדבירו זי"ע

28

אנשי אמה
הרה"ק רבי אהרן
הרב מברסלב זי"ע

30

רעוא דרעוין
תורה מ' תנינא
- טעם ארץ ישראל

32

הקורות
מהנעשה ונשמע,
בהווה ובעבר

ראיון חג רווי טעם אמת,
עם הגה"צ
רבי שמואל משה קרמר
שליט"א - זכרונות וקווים
לדמותו של מו"ר עט"ר
רבי אברהם
שטרנהארץ זיע"א,
רשמי הוד מהקיבוץ
הקדוש במירון,

12

רשמים וזכרונות
על מורינו רבי
אברהם,
מפי הרה"ח רבי
שמעון בורשטיין
שליט"א

יו"ל ע"י מוסדות נחל נובע מקור
חכמה, ברסלב צפת

כתובת: האר"י 100, עיה"ק צפת ת"י

נערך ומוגש ע"י מכון
'מי הדעת'

פרטי יצירת קשר, לתרומות, הארות
והערות:

053.414.3185

כתובת מייל:

148tbs@gmail.com

חלק מהוצאות הגליון נתרמו על ידי
משפחת שוען
לעילוי נשמת אביהם
הגאון החסיד רבי ציון בן שלמן זצ"ל
אשר נלב"ע ביום ד' לחודש אלול תשפ"ב

עיצוב ועריכה:
אידן ירודי ייחודי

השארית של רבינו

העולם כולו, וגם בתוך מבול של מחלוקת אשר כמוה לא קמה מימות עולם - מה שהעמיד הבעל דבר על מוהרנ"ת, בתוך כל זה הוא לא נבהל ולא חת אף לא לרגע, והמשיך לדבוק ולהדהד בתוקף בדיבוריו של רבינו - 'הראש השנה שלי עולה על הכל', גם כשהיו עמו פחות ממנין אנשים.

ככל שנתבונן בזה יותר, תגדל פליאתנו מנין שאב מוהרנ"ת כוחות כאלו, בהירות כזו - שבתוקף כל זה נשאר איתן בהפצת והנחלת דעתו של רבינו הקדוש הלאה, עד שכיום רואים אנו את הפירות, איך אורו של רבינו מתפשט בעולם יותר ויותר, וביותר רואים זאת בעניין הראש השנה שלו.

הלימוד השייך מזה אל כל אחד, כשם שרבי נתן הבין שבכדי להעביר ולהנחיל הלאה את דעתו של רבינו - הוא נצרך למסירות נפש ממש, כך גם אנו בכדי להחדיר את דעתו של רבינו הלאה בדורות הבאים - צריכים אנו להיות מוכנים למסור את עצמנו עבור זה; וביותר לזכות להחדיר כל אחד בתוך עצמו את דעתו של רבינו הקדוש, אשר בשביל זאת צריכים אנו חתירה ויגיעה והתמסרות.

וכשם שבעניין ראש השנה מבינים אנו שרק מסירות נפשו של רבי נתן עמדה לנו, כך כל אחד ואחד מאתנו מחובתו לראות למלאות אחר דברי רבינו שאמר 'האש שלי תוקד עד ביאת משיח', שנתמסר להחדיר בתוכנו, ולהחדירם ללבם של בני הבית - את דעתו הקדושה של רבינו, ורק כך אכן יתגשם חזונו של רבינו הקדוש, על ידי שאנו נמסור את עצמנו עבור החדרת והעברת לימודיו של רבינו הקדוש בנו ובדורותינו, עד שיבוא משיח במהרה בימינו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,
מערכת 'תבונות'
עיה"ק צפת תזכב"א

אמר, הראש השנה שלי עולה על הכל; כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כדו שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו והיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש; לא מבטיח אתם כלכם בודאי תלדין בראש השנה שלי אלא אפילו כל העולם כולו תלדי בראש השנה שלי.

את הדיבורים הללו, שיצאו בקדושה ובטהרה מפיו של רבינו הקדוש - כולנו מכירים, ולב מי לא ירעד בזכרו את חובת התקבצותנו על ימי ראש השנה אצל רבינו הקדוש.

בימינו אנו, אשר עדים אנחנו למתחולל סביב ההתקבצות אצל רבינו הקדוש על ימי ראש השנה, בנקל הוא לשנן ולהדהד את דברי רבינו אשר אמר במעלת ראש השנה שלו, ואדרבה - מי הוא פתי לא יביט לנוכח, לראות את גודל כוחו של רבינו והשפעתו העצומה לכלל האנושות, והיהדות בפרט.

אך אם ננסה אך לרגע קט, לשוב כמעט מאתיים ועשרים שנים לאחור, ולהיכנס לאותו המעמד, בשעה שאמר רבינו את דברים אלו; אשר מסתמא לא עמדו בפניו יותר מכמה מאות של חסידים, והיה זה עוד בתוקף המחלוקת שעמד על רבינו מכמה וכמה צדדים, כידוע.

יתאר כל אחד לעצמו, מה היה חושב לו היה שומע בשעת מעשה את הדברים הללו יוצאים מפיו הזך של רבינו. גם אם אמונתו הייתה שלימה בלא שום פקפוק, משם ועד ללכת ולהעמיד ולהפיץ ולהנחיל את הוראה זו הלאה - הדרך אינה קצרה - לבני אדם הקרוצים מחומר כערכינו.

אך אחד ומיוחד ישב שם, אשר בזכותו אנו קיימים - הלא הוא אדונינו מוהרנ"ת זי"ע; והוא בשמעו זאת, ובמוחו הזך הבין היטב את כוונתו של רבינו - קיבל דבר זה כמוחלט, וכך ובלא שום בוושה וערעור קל - הלך והכריז את בקשתו של רבינו לכל

דיבורים חיים ומחיים מעוררי לב ונשמה באהבת ה' ויראתו
מים קרים לנפש צמאה ועייפה מפי
עט"ר מזרינו הנה"צ רבי גדליהו אהרן קעניג זצ"ל

אדם – החיבור בין הבורא לנברא

שיחה מיוחדת שמסר מזרינו זצוק"ל בשנת תשל"ט בארה"ב

הנשמה היא האמצעי, והוא כח הבחירה

השכינה, היא 'אם' ושורש - לנשמה הכללית, האוצרת בתוכה את כל הנשמות כולם. והיא הנשמה ניתנה רק לאחרון שבבריאה - הוא האדם. מתנה זו מחייבת - שנכיר בטובה הגדולה שהטיב הבורא כל איתנו, בהודיעו אותנו את כוחנו ויכולתנו העצום שיש בידינו, להתאחד - מזה העולם השפל המוגבל שאנחנו נמצאים בו - עם הבורא כל, האין סוף, הבלתי מוגבל; ולהכלל בו.

כמו האם השכינה, שהיא אמצעי בבחינת הנעלית והנסתרת; כך בתה הנשמה - היא גם כן אמצעי בין הטוב ובין הרע, בין הקדושה ובין הטומאה.

חשוב להבהיר, שמושג הטומאה שהזכרנו כעת - היינו שורש הטומאה, שהיא זכה ועדינה במאד מאד, עד כדי שבני אדם בערכנו עלולים לטעות בה ולחשוב עליה אפילו שהיא קדושה, אבל בכל זאת איננה אלא טומאה.

ולכן מושג הטהרה מתייחס לנשמה, כמו שאנחנו אומרים בתפילת שחרית - 'אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא'; כי זהו גדר טהרה - אמצעי מה שבין הקדושה ובין הטומאה, שזהו מהות הנשמה (עיין שם, נא).

לפי דברינו, נשמה טהורה - פירושה נשמה בחייתית [-בעלת בחירה], ומיד כשנפחה הבורא יתברך בגוף האדם - נעשה האדם בחיירי [-בעל בחירה], אשר ברצותו מתאחד בהטוב ובקדוש ונכלל בו, וברצותו נעשה שותף ומשועבד להרע והטומאה ח"ו.

הבורא והבריאה הם שני הפכים

כוונתי בשיחתי זו, להביא לידיעתנו - פירושו של 'אדם' מה היא, לפי תורת הקבלה לאור פירושו של רבינו הקדוש זי"ע.

שני יסודות ישנם, שכלל האנושות מכירה ומודה בהם. האחד, מה שאנחנו מאמינים שיש בורא כל יתברך שמו, שהוא נמצא המחוייב, כי לא היה זמן שלא היה בנמצא. השנית מה שאנחנו יודעים ורואים שהיא נמצאת - זאת היא הבריאה, שהיא אפשרי המציאות, כי היה זמן שלא היתה נמצאת כלל (עיין ליקוטי מוהר"ן ח"א, נב).

מובן כי שני יסודות אלו - הם שני הפכים; הבורא כל יתברך שמו - הוא אין סוף, יחיד בלתי בעל גבול; ומאידך - כל הבריאה כולה היא בגבול, בזמן, ובמקום. אבל זאת ידוע - אשר בין כל שני דברים הפכים, יש אמצעי המחבר אותם. ולדוגמא, במושג גוונים - שחור ולבן הם שני צבעים הפכים, האמצעי שביניהם הוא גוון התכלת - שמורכב משניהם יחד ויש בו גם מהשחור וגם מהלבן (עיין שם, יח).

כן בענין שלנו, הבורא כל והבריאה - יש ביניהם אמצעי. והאמצעי שביניהם היא זאת הנקראת שכינה (עיין שם, קנט), אשר האצילה הבורא יתברך, שתהא קבועה תמיד ברשותו היחיד, הבלתי מוגבל במקום ובזמן, ושתהא מקבלת מאיתו השפע הטוב של חיים וברכה, ותפרנס בזה את כל העולמות שתחתיה נפרדים, ולכל המון ליווי פרטי הנבראים שבכל אחד מהם, למיניהם לגבולותיהם ולזמניהם.

והאדם, בהתאחדו בהטוב והקדוש מזה העולם השפל, הרי הוא מתעלה אל גובה רום, ונעשה עליון גם על כל מלאכי מעלה, ונמסר לו הממשלה עליהם. להיפך, כשמוסר ומשעבד את עצמו להרע והטומאה - יורד הוא לעומק תחת, מתערטל ממלבושי האורות ונעשה חשוך, ואזי גם הכי שפל שביצורי הבריאה - מתעלה עליו ונעשה שליח לעשות בו דין (עיי' נדרים מא; ועיי' ליקוטי מוהר"ן ח"א, טו).

רצונו של הבורא כל - לא בטלה, כי גם רצונו הוא אין סוף - כמוהו - נצחי, ולפיכך יתקיים רצונו בשלימות לעתיד, כשהאדם יזדכך, ובטוח הוא שיזדכך אי פעם; ואז האדם יתעלה על כל הבריאה, גם על כל מלאכי מרום, וימשול עליהם.

ההסתכלות העמוקה לעתיד מאפשרת לעבור על המכשולים

רצונו של הבורא הוא נצחי

כשנתבונן ביתר עמקות, נשכיל לדעת שרצונו של הבורא יתברך - מתקיימת גם בהווה, כי התנועה שהתחוללה מתוצאה של נפילת האדם הראשון וכשלוננו, ומה שהשלמות הגמור שלנו - שזהו רצונו של הבורא - נדחה מאתנו עד לתקופה מאוחרת; אינה מוחשית אלא לגבינו בני אדם המוגבלים, החיים בזמן - במושג של עבר הווה ועתיד; אבל לגבי הבורא כל, שהוא מופשט והוא למעלה מהזמן, הרי שמציאות העתיד שלנו - אצלו הוא הווה.

רצה הבורא יתברך, שהאדם העומד במקום ונמצא בזמן, הוא בבחירתו יבחר בהטוב והקדוש, ויתדבק בו מהעולם הזה השפל, ויתעלה על כל הבריאה וישלוט עליה. אלא שקרה מה שקרה [-בחטא אדם הראשון], האדם לא עמד בנסיון - נכשל וחטא. אחרי החטא הרגיש האדם ייסורי מצפון איומים ושב בתשובה כידוע.

יין זקנים ♦ אמרים קצרים מיישבי לב ונפש מאת גדולי אנ"ש מוהר"ן מס' עירין ומוריני רבי אברהם שטרנהארץ זע"א

בכל ראש השנה נמשך בחינת התחדשות הבריאה, וצריך כל אדם לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, וצריך אני לראות ולעין בתקונו העולם ולמלאות חסרונ העולם ולהתפלל בעבורם. ומחמת תקף התגברות הדינים בראש השנה, על כן צריכין להלביש התפלה במאמר בכדי שלא יקטרגו המלאכים העומדים לשמאל, וזהו שהתקינו רבותינו ז"ל להתפלל על החיים אז בשלש ראשונות שהם שבחו של מקום, כמו שמתפללין 'זכרנו', וכן 'מי כמוך' אומרים שלא בנסח תפלה ובקשה, רק בדרך שבח והודאה, מחמת שהוא בברכת אלה גבור שהוא גבורות, וכן בשלש אחרונות אומרים 'וכתב' וכו' 'בספר חיים' וכו', מה שאין לעשות כן בכל השנה כמו שדקדקו הפוסקים בזה, וכל זה בכדי להלביש את התפלה ולהסתיר אותה ולכלל אותה בשבחו של מקום בכדי שלא יקטרגו.

ועל כן צריכין אז לדקדק ביותר שלא להרבות בשאלות צרכיו הנשמיים, רק העקר להתפלל אז על הרוחניות כמו בא בספרים הקדושים, ועל כן מרבין אז להתפלל העקר על התגלות מלכותו יתברך, וימלא כבוד ה' את כל הארץ, שעל תפלות כאלו אי אפשר להם לקטרג כל כך מאחר שהכל רק בשביל כבודו יתברך, ובתוך זה כוללין גם כן תפלות ובקשות על הרמת קרנם של ישראל וישועתם והצלחתם, ובטול מלכות דסטרא אחרא, וכל זה בכדי להלביש התפלה ולהסתירה ולהעלימה:

(וזה האיתנים, ה)

אך... מי שמצליח באזניו ההתעוררות שהיה בהתקבצות אנשי שלומינו במקום מנוחתו, שהתחלת ההתעוררות היה בערב ראש השנה מהסליחות של 'זכור ברית' ביחד, ואחר כך תפלת שחרית, ואחר כך היו משתטחין על ציונו הקדוש. ותקף אחר כך הכינו את עצמם לתפלת מנחה בזריזות כמעט ב' שעות קודם השקיעה. וישפכו לבם כמים ממש, ממה שהיו שואבים מהנחל נבע מקור חכמה. ואחר כך נתקיים מה שאדמו"ר זצ"ל"ה אמר (חיי מוהר"ן פד) שראש השנה ממש, כן טעמו אנ"ש טוב טעם אחר הערב ראש השנה, טעמו של ראש השנה בעצמו. כי אדמו"ר אמר 'אנך ערי ואלטין זיך גיוואונטשין אזא ראש השנה וויא בא מיר ערב ראש השנה' [-אחרים היו מאחלים לעצמם שיהיה אצלם הראש השנה כמו הערב ראש השנה אצלי]. וכמה בני אדם נתקברו מההתעוררות של ערב ראש השנה. וכמה בני אדם כותבים ממדינות רחוקות כמו אמעריקא וכיוצא, שעוד תצילנה באזניהם את כל זה. ומתחזקים עדנה במקום שהם מהתנוצצות שלהם אז:

(אמרות מוהר"ן)

להיות עושים ומתנהגים בזה העולם כפי רצון הבורא כל, גם הם יקומו ויעלו מקברותיהם מזוככים, בעת ההיא, ויעמדו חיים לשרת את פני האדון כל לנצח.

ולפיכך הללו שבהיותם עוד בזה העולם, חיים הם עם הגוף כבנשמה, וכל מעשיהם כפי רצון הבורא כל, אזי בעודם בגוף טועמים הם הטעם של חיי עד, ואפילו כשמגיע העת למות - אין המוות מפחיד אותם, ואף אין המיתה כואבת להם כלל, אדרבה שמחים בה, בIODעם שעתה זה הוא רצון הבורא מהם - להחזיר לו פקדונו שבידם. גם קבורתם באדמה אין משתמע אצלם אלא כמי שהולך ונכנס מחדר לחדר, ולא עוד - אלא כיוצא מחדר צר לחדר רחב ידיים, כצורה של מעבדה העשויה לזכך את חומריות וגסות הגוף דרך כל האירועים הפוקדים את גוף האדם, עד קומו שוב לתחיה ברצון הבורא יתברך.

זה שמגיע לשלימות מבחינה זו, לו יאתה תהילה להיקרא בכנות בשם 'אדם'; המורה דמות יצור חומרי שמזדכך וחי באור אלוקי בזה העולם כבעדן קן אלוקים; כי לפי הקבלה אות א' דומה להבורא יתברך, אות ד' דומה על נפשו המזדכך של האנוש, ואות ס' סתומה דומה לדאי העולם הבא; אשר מצויקף שלושת האותיות יחד נוצר תיבת אד"ם.

רבינו הקדוש מורה את כל הבריאיה אל מטרתה

הנה, הכל חפצים להגיע לשלמות זו שהזכרנו, רבים מאוד הם אלה שניסו להגיע אליה בכל מיני דרכים שונים ומייגעים, אבל מעטים הם אלה שידעו סוד הדרך הרצויה, ומעטים ביותר הם אלה שזכו לעבור את כל אורך הדרך. רבינו הקדוש אור האורות זכרנו לברכה, הוא זה שזכה לעבור את כל אורך הדרך, זכה להשיג שלימות זו עד עומק תכליתה, עמל רבות כדי להביאה לאנושות כולה, גילה את סודה, לימד איך יזכו גם הם להשיגה בצורה מעשית ושורשית, באופן הכי קל ונוח שבאפשרי, ובאופן אשר היא מתאימה לדורותינו ולדורות עולם עד לביאת משיח צדקנו, ועד בכלל.

ואין לראות בהופעתו של רבינו הקדוש - תשוקה להוסיף עוד מן כת מסוימת על מרבית הכיתות הקיימות בעולם, אלא יש לראות בו מורה כללי,

והנה, עד לתקופת העתיד האדם חי בלחצים תדירים, הבאים מהשפעת שני הצדדים ההופכיים - הקדושה והטומאה, האור והחושך, הטוב והרע.

כאמור, האדם הוא בחירי [-בעל בחירה], משמעותו של דבר - שהוא בנוי מגבורה וחולשה, בגבורתו יש די כח להתגבר על כל הנסיונות אפילו הכי קשים, ובחלישותו עלול הוא ליפול ממשב רוח קל, ומדחיפת עלה נידף, ולהיכשל בדבר הכי מתועב חסר כל ערך רח"ל.

ההסתכלות העמוקה למרחב העתיד המזהיר והמושלם, וההשתקקות העצומה לחיות אותו גם בהווה, מאפשר לו לאדם להתגבר על כל המכשולים ולהסירם מדרכו. ככל שהאדם מתגבר ומנצח את יצרו הרע, הרי הוא מזדכך ומאיר יותר ויותר, וטועם בכך טעם חיי נצח - בהווה, וביכולתו לזכך ולהאיר גם את הזולת, ולהעביר אליו את טעם חיי נצח בהווה.

לעומת זה; ההתפעלות מהתנוצצויות עראיים, וההתרגשות מתענוגים רגועים, מכניסים את האדם לאופק צר - עד למיצר של תינוק ממש, בו חי ימי חייו בקושי, ומסבך גם אחרים; מנת חלקם כעס ומכאובים, ובהסתיימו - משאיר אפס.

חיי שעה אל מזל חיי נצח

אם כי מאוד קשה לתאר בדיוק את הבדל מהות קורת הרוח והסיפוק שמוצאים שני האנשים הנ"ל השונים זה מזה, כל אחד במהלך חייו שלו; בכל זאת קל מאוד להבין וגם לראות את הבדל נוסח הליכותיהם - בחיים הרגילים שלהם, האחד חי עם גופו כבנשמה, השני חי עם נשמתו כבגוף. כשהאדם חי עם נשמתו כבגוף; מכהה אורה, מוריקה מתוכנה, מערטלה מכבודה, מביאה למיצר, משעבדה לעבדות, ומאכילה מרירות הזוהמה שסופה אבדון ואפס.

כשאדם חי עם גופו כבנשמה; הרי הוא מלטש אותה, מזכך אותה, מגלה פינות הדרה, מרומם אותה לעדן, ומקירין בה אור עליון נפלא, עד שנעשית גם היא חומר מאיר אשר מוכשר לחיי נצח. וזהו סוד אמונת תחיית המתים, שהגופות ששימשו כמכשיר לנשמה

היודע לכוון את כל האנושות - שתבוא למטרתה הרצויה, ומדריך פרטי לכל אנוש בייחוד למצוא את מקומו הנכון בעולמו.

וזהו מה ששם תלמידו הגדול מזהרנ"ת בראש ההקדמה לסיפורי מעשיות בלשון הזה: **מה שחיה בכר נקרא שמו, ונדע שהוא אדם, וזאת תורת האדם דקדשה, אשר זכה להשלים דמות אדם, כי זה כל האדם; כלומר - אותו שם 'אדם' שנקבע מכבר מאז שנברא אדם הראשון, נדע עכשיו שזה הולם את רבינו הקדוש, כי הוא זה ה'אדם' הזה, על ידי מעשיו, התנהגותו בשל עצמו, למשפחתו לתלמידיו, ולכל האנושות ולכל הבריאה כולה.**

מטרת חייהם של חסידי ברסלב

רבינו הקדוש נטמן בעיר אומן אשר בארץ רוסיה; למוד אנכי לומר תמיד, וכן אני מלמד לחבירי לומר - אשריך ארץ רוסיה, ברוכה אדמתך, בתוכה שוכן גוף זך קדוש של אור האורות המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים, שהשאיר אחריו ברכה - דורות ישרים אצילי נפש, תלמידים ברוכים מלאים חכמה ודעת ה', עובדי ה' תמימים ביראה ובאהבה, ספרי לימוד והדרכה, עיוניים ופשוטים, סיפורי מעשיות בלשון עממי קל ופשוט, העמוסים רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי; אשר כולם מטרה אחת להם - להודיע לבני האדם איך לחיות חסון בזה העולם המסובך, ואיך ליהנות מנועם אור העליון הגנוז בו, לשם התאחדות גמורה של כל הבריאה הגשמית עם הבורא כל, המופשט.

ועתה אנחנו תלמידיו חסידי ברסלב, כל מטרת חיינו ללכת בעקבותיו, כדי שנזכה גם אנו להכלל בשם 'אדם', שזכו לו יחידי הדורות, אשר כמה מהם קבורים באדמת צפת והסביבה, בנוסף להם ה'אדם' שזכה לו רבינו הקדוש ז"ל, בכוונה שלמה וגמורה להביא זאת הטובה והברכה גם לנו ולכל ישראל, ולכל העולם כולו.

בני עיר הקודש צפת על שם רבינו הקדוש

אחר כל זאת דומני שכדאי לנו להביא לידיעתכם, את פעולות הקבוצה שייסדנו, הנקראת בשם 'נחל נובע מקור חכמה - האגודה לתחיית הישוב ודתי בגליל העליון על שם רבינו נחמן אור האורות מברסלב ז"ל', קבוצתנו בחרה בשם זה אם כי הוא קצת באריכות, יען כי היא סיסמה שרבינו סיגל לעצמו מטעם אשר מצירוף ראשי תיבות של פסוק זה יוצא שמו נחמ"ן, וכדאי הוא לכל אחד לתת תשומת לב מיוחדת ולחשוב ברצינות על הגשת עזרתכם לנו ביד רחבה וברוח נדיבה.

זה אחת עשרה שנה שאנחנו עוסקים בשקידה על ענין זה, להגשים צוואת מורינו הרב רבי אברהם שטרנהארץ זכרוננו לברכה, שצווה לנו בשנותיו האחרונות להתיישב בעיר צפת, לשכן ולבנות מחדש את צפת העתיקה ההרוסה והחרבה מזה עשרות שנים, להקדיש את כל מרצנו להביא בתוכה ומסביב לה את אור התורה וקיום מצוותיה מתוך שמחה על דרך לימודי הנעימים והנחמדים של רבינו הקדוש.

ברוך השם, עלה בידינו לצקת חלק גדול מהיסודות, קשה לתאר את כל המאמצים הגדולים ואת סכומי הכסף הענקיים שהשקענו בזה, ומאז יסוד

אגודתנו עמדו עלינו צרי עין המפריעים לנו בזדון שטני עבודתנו הקדושה, קשה לתאר את העמל הרב שעלה לנו בכדי להשתיק את התנגדותם - בכל המשעולים, בגלוי ובסתר, במישרין ובעקיפין, ובעזרת השם התגברנו גם על חלק גדול של הפרשות האלו, ותקוותנו חזקה שנצליח להתגבר גם על כל המכשולים, וחפץ ה' בידינו נצליח.

[בסוף דבריו האריך מורינו ר' גדליה על קורותיהם ועל ענין בנית עיה"ק, והבאנו דבריו בקצרה, ואי"ה עוד חזון למועד]. ■

תשוכות מחיזות על לבטי החיים בשיח מחכים עם
מזרינו הרה"צ רבי אפרים קעניג שליט"א.

מסירות נפש לראש השנה באומן, זריבוי הגוונים

דברים בטלים, הבל הבלים, וכאילו דוגלים - שזה
נקרא מסירות נפש.

רואים אפילו מה שהיה בתקופה ההיא שנסעו מארץ
ישראל, הם היו אנשים מבוגרים; צעירים כמעט לא
היו פה, כי הרי מי שהגיע לארץ בדרך כלל - הגיע
רק בגלל ההתבגרות שלו. ולקראת ראש השנה הם
קמו ונסעו - באמת במסירות נפש, לא היה להם
את המטוס, הם היו נוסעים דרך הים, מתגלגלים
בספינה לא כל כך בנוח, ואחר כך בדרכים - הכל
היה מתנהל בצורה מאוד איטית. ועם כל זאת -
הם לא דגלו במסירות נפש שלהם, לא קראו לזה
מסירות נפש, ולא הרימו על נס את המסירות נפש
שלהם; אלא הם הבינו שזה הדרך שלהם לרבינו.

ואם אדם מרגיש בכל זאת שזה מסירות נפש בשבילו,
הנה יש לו את מירון, מי שמרגיש שאומן זה מסירות
נפש בשבילו - יכול לכתחילה לבוא לרבינו אצל
רשב"י.

ואכן ראוי שאדם ירחיק עצמו מלהגיע לידי מסירות
נפש, אפשר לתכנן את זה מראש, שלא יעשה את
זה ברגע אחרון, אלא תיכף במוצאי ראש השנה -
יתחיל לתכנן את ראש השנה הבא, אדם יכול לקנות
כרטיס בזול בצורה כל כך מובנת והגיונית, תענוג.
לראות לא לדגול דווקא במסירות נפש, אם הוא
לא רוצה להכנס להרפתקאות של מסירות נפש לפי
דבריו - צריך להתנהל כמו שצריך, בין ראש השנה
לחנוכה כבר צריך להיות כרטיס; בדרך כלל אפשר
אז להשיג מחירים טובים עם תנאים טובים יותר.

נסיעה מוקדמת לאומן

ולגבי מה שהיה ספק על נסיעה מוקדמת; בימים
ההם הסיבה שהם יצאו כבר בט"ו באב - מחמת
שזה מה שלקח להם הדרך. גם כסף לא היה להם
לנסוע, אז הם היו הולכים רוב מהדרך רגלית, זה
היה הנורמה אז, וכך היה הדרך גם לעבור גבולות.

אבל בימינו, אנחנו רואים בחוש עד כמה שזה לא
טוב לנסוע כל כך מוקדם, והשנה ההיא הוכיחה

שאלה

בשנים האחרונות מתעוררים הרבה
מניעות בנסיעה לאומן בראש השנה, כל
שנה מניעה אחרת. הרבה רואים זאת
כמסירות נפש. השאלה היא - מה הקב"ה
רוצה שנבין מכל זה, ומה מוטל עלינו
לעשות, והאם כדאי לנסוע מוקדם בשביל
להיות יותר בטוח?

תשובה

לא לחפש את ה'מסירות נפש'

כתשובה לכלל העם, צריכים לדעת ככה; אנשי
שלומינו מפולין ומכאן בארץ ישראל - שרצו לנסוע
לרבינו, יצאו כבר בט"ו באב לדרך, חודש וחצי לפני
ראש השנה. הם ידעו - זה מה שמקציבים לדרך
לרבינו. והנה היום שזה לוקח כמה שעות יותר ממה
שהיה הרגילות - זה כבר מתחיל להיות אצלינו כזה
'מסירות נפש'... אלא שזה תלוי כיצד ההסתכלות.

והרי לא מדובר באנשים חולים חלילה, או מבוגרים,
שאצלם זה אכן יותר קשה; ונכון שהיינו רגילים
לנסוע דרך קייב, וזה לקח שלוש שעות הטיסה ועוד
שלוש שעות להגיע לאומן, אז היום זה נהיה קצת
יותר זמן; אבל שכבר יגרום להרגיש כזה קושי של
מסירות נפש?! הקב"ה בסך הכל מראה לנו שאת
זה גם כדאי להתאמץ, וכל אחד בדרך שלו.

מזה כדאי ללמוד גם לגבי השנה שלא יכלו להגיע -
שנת תשפ"א, היה מי שניסה כל הזמן לשדר כאילו
מסירות נפש; בזמן שזה היה רחוק ממסירות נפש,
לא היו צריכים לעשות זאת. עשו מזה ענין גדול - כל
הכתבים כתבו על זה, כל החוברות והירחונים ידעו
להרים את זה על נס, בו בזמן שהיה שם כל מיני
שטויות והבלים; בשביל מה צריכים כולם לדעת
מה שזה עשה לשוטר הזה, ולשומר הזה וכדו', סתם

פשוט ניסיון, לא יותר מזה. ובשביל ניסיון רבינו נותן לנו מספיק כוח בשביל להחליט להתגבר על הניסיון; ור' נתן כבר הקדים לנו וחיבר לנו את תפילה ע"ו; שבּוּדאי כשאומרים את זה בהתבטלות ובהכנעה - בוּדאי יש לנו את כל הדרך לפנינו באורח מישור - להגיע לרבינו!

שאלה

מצוי היום הטענה בפי אנשי שלומינו, על הקושי שיש בשמות באומן יחד עם הרבה סוגי אנשים, שלא פוגשים בדרך כלל. מה המענה לטענה זו?

תשובה

מה יש לומר, כנראה שאין לו מספיק הכנה לאומן. אם נתבונן מעט איך הרב מטשעהרין זי"ע מתאר את היופי של הקיבוץ, דווקא משום שבאים מכל גווי הקשת; ככה היה מסביר גם את ראיית פני הצדיק - שהיה עובר ומסתכל אצל כל אנשי שלומינו, וראה בהם את המרקם שכולם ביחד - זה הפנים של רבינו, זה האור הפנים איך שרבינו מסתכל עליהם, איך שהוא מסתכל על כולם.

כשמגיעים עם הכנה כזו - שם דבר לא מפריע לו לאומן, וכמו שהוא הגיע לצדיק - כך כולם רוצים להגיע לצדיק, הצדיק מזמין את כולם, הצדיק מחלק לכולם את התיקון שלהם - של כל אחד ואחד, ואת התיקונים הכללים של כלל הציבור.

אין שום סיבה לא להרגיש בנוח באומן, וכמובן אין המכוון שצריך ללכת להידחק בכל מיני מקומות, אבל בכלל הקיבוץ - ההרגשה צריכה להיות - כמה טוב על כל אחד ואחד שהגיע, כי הבתים של כולנו מתרבים, כל אחד נהנה מהבתים. לחשוב - כמה טוב הוא עשה שהגיע, כמה טוב הוא עשה לכלל הקיבוץ, כמה כוח נותנים יחד לרבינו להוריד את התיקונים לכל אחד מאיתנו.

ואם את הנקודה הזו ניקח כהכנה, ונתבונן בה כהוגן, בוודאי כל אחד יגיע עם המוחין המתאימים, ויחזור עם טעם אחר לגמרי. ■

את זה; יש בחורים ואברכים שנסעו לשם - ופשוט השתגעו שם. אני גם מכיר כמה שבסוף עוד חזרו לפני ראש השנה, והרבה יצאו מדעתם שם בצורה שלצערנו עד היום זה השאיר עליהם רושם, משום שלא עשו כהוגן, זה הוציא אותם לגמרי מהמסלול.

וזה דבר ידוע; אלו שלא גרים שם - יש גבול כמה הם יכולים להיות שם. צריך להיות שמה כפי שהיה נהוג אצל אנשי שלומינו - עשרה ימים ומקסימום שבועיים. בעבר גרשו מהמקום את מי ששהה שם יותר מזה, כך הנהיג מוה"ר רבי נחמן מטולטשין ע"ה; מסתמא הוא הכיר כבר את הנמצאים שם יותר מידי - מתלבשים עם כל מיני אורות, עד יותר מהגבול הרצוי והנצרך, ובסוף נשאר מכל זה עורבא פרח ללא כלום.

כי בן אדם שהיה אצל רבינו, טבעי כשהוא חוזר - שיש לו את הכלים, אבל זה רק אם עבר את הזמן בצורה מחושבת ומיושבת ומושגחת, וברור לו במה מנצלים את הזמן שם.

ואני חוזר ואומר את מה שידוע לנו - אם רואים שאי אפשר להגיע לשם, נמצאים אצל רבינו - במירון, רשב"י הוא לכתחילה לאלו שלא יכולים להגיע!

הקושי - רק ניסיון

ולגבי עצם הקושי שיש בשנים אחרונות; אנשים נוסעים לרבינו עם מלא ציפיות, ורוצים לראות את הישועה הפרטית והכללית במהירות, ופעמים שזה מתממה, וזה יכול לגרום לאדם לצייר בעיניו את הנסיעה כפחות תועלתית. הוא חושב לעצמו - אולי התיקונים לא כל כך תיקונים, מה שעם ישראל נוסעים.

אבל כנראה שעל אף שאנחנו לא מרגישים את התיקונים - היצר הרע כן מרגיש את התיקונים, שהנה מגיע עוד נסיעה, ועוד נסיעה, ועוד, ובוודאי זה גורם איזה שעשוע בעולמות העליונים. אז האדם לא יודע, אבל הצד השני כן יודע. וזה הסיבה שמראים לנו עוד קשיים ועוד קשיים, זה בסך הכל ניסיון, לא מעבר לזה. כל מה שעטף אותנו בשנים האחרונות - העניין של הדרכים העניין של הגיוס וכו' - הכל

ניתן לשלוח

שאלות עבור

מדור זה,

בכל נושא

- התקשרות

לצדיקים, חינוך,

תפילה, תורה,

השקפה וכו';

ובעז"ה השאלות

יעלו על שולחנו

של מזרינו

הרב שליט"א,

והתשובות

יתפרסמו על גבי

במה זו.

.....

את

השאלות ניתן

לשלוח בכתובת

המייל של

המערכת

148tbs@gmail.com

או אצל ידידינו

הרב אברהם

יעקב גבאי נ"י

.....

פניני הלכה ואגדה נחוצים ומנהיגים אקטואליים לדעת את הדרך
אשר נלך בה בכל עת וזמן בציוני רביה"ק לדורות

ארבע אמות

רמזי החודש לעובדא ולמעשה

הרב יוסף גרשון סופר

רבינו הקדוש בספרו (ח"א סי' קמא) מביא רמז
נוסף, וז"ל שם:

וזהו (דברים ל'): "וּמַלֵּא אֶת הַלֶּבֶת, וְאֶת הַלֵּב וְרַעַי" חינו
בשימול ה' את לבו, ימול גם לבו ורעיו ולחיון שמשך
הרע הן למין בני אדם אזי מחיבים בניו שירגישו גם כן
הרהור תשובה על ידי שימול לבב אביהם וכן אם נמשך
למקום אחר חס ושלום אזי ימולו שם הלבבות וירגישו כנ"ל
והזמן המסגל לזה הוא חודש אלול כי אלול ראשי תבות את
לֶבֶת וְאֶת הַלֵּב...

ובתוספת ביאור הרחיב בזה ב'שערי צדיק', בלשון
נפלא, אשר מן הנמנע שלא לצטטו כאן; וכך לשונו
שם:

ומינין שבבדי להניע אל האילן הקדוש צריכין לתמן המדות
בתכלית השלמות, ולכן בא חודש אלול בפסוק
"את לֶבֶתךָ וְאֶת הַלֵּב כַּמִּזְבֵּחַ בְּלִקְוֹת סִימָן קמ"א, כי
כל המדות שרשם בלב, והלב הוא הציור של כל המדות,
כמבאר שם בסימן מ"ט בהתורה לשמש שם אהל בהם. וזה
הצדיק האמת טאליו צריכין לסע על ראש השנה, הוא הוא
האילן הקדוש אשר בו נמצאים כל הסוד וכו' שאנחנו כלל
ישוראל צריכים להניע אליו, ולכן תוקעים כל חודש אלול
בשופר, לשפר מעשינו ומדותינו ששרשם בחלב שחזא
שופר דשופרא כפי מזונו. והעקר שחזיק את עצמנו, כל
הנלוים אל הצדיק האמת, באהדות גמור ובאהבה שלמה
וההמתא עזיזא, במאמר "אין בהביהתא תלוא מלתא",
ונזכה בלנו לבחינת "אור צדיקים ישמח", לעזר שפע אור
השמחה האמתית בעולם, עד שיהיה מעמי הארץ וראו וילכו
לאור הקדוש של רבנו נתן בן שמחה זצ"ל, ללמד ספריו
הקדושים ולקיים עצותיו הקדושים, להגדיל ולהרחיב גבול
הקדושה בעולם כלו, ותחזקה ציננו בשבוע ה' ציון ברחמים.

רמז נוסף כתב מוריניו רבי גדליה בשערי צדיק
(מכתב תעז - בראש המכתב) -

חומש דברים – הדרך של אלול

מובא בשם הרה"ק בעל הייטב לב זי"ע; לבאר בדרך
צחות את סדר הפרשיות בספר דברים - כהכנה
לחודש אלול:

'אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל'
- ומה הם הדברים, 'ואתחנן' - דברי תחינה
ובקשה, כי כבר עומדים אנו ב'עקב' וסוף השנה.
והנה, 'ראה' - כבר רואים אנו 'שופטים', שהקב"ה
יושב על כסאו רם ונישא ושופט את כל ברואי
עולם, וכבר 'כי תצא' - 'כי תבא', יצאנו משנה
זו ובאנו לשנה הבאה, ואתם 'ניצבים' היום ביום
הדין והמשפט, ועוד מעט - 'וילך' - יחלפו ימים
אלו, ואם 'האזינו' - שיאזין ולבבו יבין, לנצל
ימים אלו כדת וכראוי וכנכון, אזי - 'וזאת הברכה',
כי ימשיך עליו קדושת ימים אלו לכל השנה.

רמזים בשם החודש – אלול

במשנה ברורה בהקדמה לסימן תקפ"א הביא, וז"ל:

ואיבא אסמכתא מקרא: אני לדודי ודודי לי - ראשי
תבות אלול, וסופי תבות עולה מ' כנגד ארבעים יום
מראש חודש אלול עד יום הכפורים. כי באלול ארבעים יום
התשובה מקובלת, להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה,
ואז דודו קרוב לו לקבל תשובתו מאהבה. ועוד סמך מקרא:
וּמַלֵּא ה' יִלְחִיךָ אֶת לֶבֶתךָ וְאֶת הַלֵּב וְרַעַי.

האר"י ז"ל כתב עוד בענין זה; 'ואשר לא צדה
והאלקים אנה לידו ושמתי לך' (שמות כא, יג)
- ראשי תיבות אלו"ל; לומר שחודש זה הוא
עת רצון לקבל תשובה על החטאים שעשה
בכל השנה, ועוד - רמז שגם על השגגות צריך
לעשות תשובה בחודש הזה.

עוד שם בשיחות הר"ן (סי' רנא) -

בימי אלול ועשרת ימי תשובה זמנים נוראים עד הושענא רבא, צוה לבמה אנשים לומר או כל ספרי תנ"ך מתחלתם ועד סופם, וגם הוא בעצמו נהג כך במה פעמים. גם היה נהג לומר במה ספרים בימים הללו, ואינו זוכר לבארם היטב:

הנהגה נוספת הביא בשערי צדיק, וז"ל:

ולפניך באמת נהג אצל אנשי שלומנו יצ"ו עוד מזמן רבנו הקדוש נגמ"ה ותלמידו אדמו"ר הרב רבי נתן זצ"ל, לפי מנהג הרבה לצדקה ונתיקה לפני ראש השנה, וכן מובא בספר הקדוש לקוטי עצות אות מ' מו"עדי ה' ראש השנה סימן י"ד: "ערב ראש השנה ראוי לתן על פדיון". ולפי דברינו מוכן היטב קשר הענין, כי על ידי זה בכוונת לבוא בהפלה ובבקשה לפני תבריך שמו אחר כך בראש השנה ולומר "ועקדת יצחק להצילו היום בהמים תזכר", הינו בצדקה, ושיעוריה תהא נחשבת לנו במסירות נפש של יצחק אבינו בעת העקדה, ודי בזה בעת.

אחר כל זאת; הרי אצלנו חסידי ברסלב כל תקוותינו ואיחולינו וייחולנו בחודש זה - לזכות להיות באומן על ראש השנה, ולקבל כל הנצרך לנו לשנה טובה ומתוקה.

ולרגל האמור; אסיים במעשה זה, ששמעתי מכלי ראשון מאחד מיקירי חסידי גור מערי הגליל, אשר הוא נין ונכד לרבינו הקדוש הנגמ"ח זיע"א; וכה סיפר: באחד השנים נסעו קבוצה לציון המצוינת דרבינו הקדוש באומן, ובבואו לשם מצא שהיה בט"ו באב, אשר כידוע הציון היה מלא בבנות ישראל שבאו לבקש על ישועתן בבנין בית נאמן בישראל. תיכף נסע משם למעז'בוז' על ציון קודש הקדשים אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם טוב זיע"א, שם זכה להרגש והתעלות נפלא, ואחר כך שב לאומן; אלא שבהרגשותיו אז - לא חש את האורות כלל. כששב לארץ הקודש, פגש את דודו - החסיד המופלג מוהר"ר שמשון בארסקי זצ"ל, וישאלהו על זאת ועל מה זה. השיבו רבי שמשון במשל, לאדם המתכוון למצות נטילת לולב, שטורח בהכנות שעות וימים - לבחור לו לולב נאה, ואתרוג מהודר, והדסים משולשים בהידור רב, ואחר כל זאת - מצות הנטילה והנענועים אינו לוקח זמן רב כלל; המובן מכך - שהעיקר הוא ההכנה; ועל כן מה בכך שבשעת מעשה שם לא הרגיש כל כך.

יזכינו השם יתברך בהכנה דרבה קודם בואנו לרבינו, ועם כל היגיעות והמניעות - לזכות לבוא לראש השנה אליו, כציוויו; ויקוים - א'שרי ל'ישראל ו'אשרי לעוזריו (שערי צדיק, שנה), ונכתב כולנו לאלתר לחיים טובים. ■

אלול - ראשי תבות: א'פטר ל'התקנים ו'לעמוד ל'פניה. כי על-ידי התשובה ומעשים טובים שזוכין לסגל בחדש הזה, כל אחד לפי כחו וכוונתו - זה מאפשר לו לעמוד לפני השם יתברך, ולבקש מלפניו שיגדלונו בנתיבות ובהנהגות, ולזכות להתקנים בעבודתו יתברך שמו תמיד, אמן בן יהי רצון.

דרושי הרמזים

אמרו דורשי רשומות: ידועים הם ג' מן הרמזים לשם אלול - 'ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך' - ר"ת אלול, וכן 'אני לדודי ודודי לי' - ר"ת אלול, וכן 'איש לרעהו ו'מתנות לאביונים' - ר"ת אלול; רמז לשלשה דברים שצריכים להזדרז בהם בחודש זה, והם - תשובה תפילה וצדקה; ומל ה' וגו' - רומז לתשובה, אני לדודי וגו' - רומז לתפלה, שהיא רינת דודים, איש לרעהו ומתנות לאביונים - רומז לצדקה.

עוד על זה הדרך מובא בשם ספרי קודש, שלשה רמזים כנגד שלשה דברים שעליהם העולם עומד - על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים; ונרמז בפסוקים אלו: 'והאלקים א'נה ל'ידו ו'שמתו ל'ך' - רומז על תורה, על דרך האמור (מכות י). שדברי תורה קולטין; 'אני לדודי ודודי לי' - קאי על תפלה, שהיא עבודה; 'איש לרעהו ו'מתנות לאביונים' - מרמז על גמילות חסדים.

בדרך אגב; דורשי שיחות מאנשי שלומינו אמרו ברמיזא, על הפסוק (תהלים קי) 'מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש', אשר השותה ממי הנחל הנובע ב'דרך', כפי המובא בכתבי האר"י שחודש אלול בסוד הנותן בים דרך (כמובא כ"פ בליקוטי מוהר"ן), ירים ראש - יתרומם לו הראש השנה.

צינוי הנהגות לחודש אלול

נציין כאן כמה הנהגות מעשיות לחודש זה, כפי שהנהיג רבינו הקדוש;

בליקוטי מוהר"ן תנינא (סימן עג) הביא -

וזה שאנו רואין, שבימי תשובה, דהיינו באלול ועשרת ימי תשובה כל ישראל עוסקין או באמירת תהלים כי אמירת תהלים מסגל לתשובה כע"ל ועל כן הוא דבר גדול מאוד לעסק תמיד באמירת תהלים כי תהלים הוא התעוררות גדול מאוד מאד להשם יתברך אשרי שיאחז בו;

וראה בשיחות הר"ן (סי' קכז) -

פעם אחד היה מדבר מענין אלול, ואמר: שמה שמונהג לומר תקנים באלול, שמונהג של התקנים וגם מהחלישות הלב שיש לכל אחד או, מהומות שכל אחד מתאחר או בבית-המדרש וזה מנהגו, מכל זה נעשה דברים עליונים ותקנים גדולים למעלה;

כי כל דבור ודבור
 שיצא מפה קדשו
 הוא לנו יסוד מוסד
 בהשארית
 דעת רבנו זיע"א לנצח
 כי הוא ז"ל
 היה עקר השארת
 דעתו הקדושה
 של רבנו בדורותינו

מזקנים אתבונן

הנה עומדים אנו כפתחם של ימי ראש השנה הקדושים וירח האיתנים, ויחד עם זאת לרגל יום ההילולא השבעים למורינו עט"ר רבי אברהם שטרנהארץ זי"ע – הוא אשר העביר את אורו של רבינו לדורות אחרונים אלו; עלינו חברי מערכת 'תבונות' – בחרדת קודש, אל ביתו של מו"ה הגה"צ רבי שמואל משה קרמר שליט"א, מזקני וותיקי אנשי שלומינו, דולה ומשקה בתורת רבינו הקדוש ותלמידיו, אשר זכה עוד בשנות נעוריו להכיר את מו"ר זי"ע.

זכינו ושמענו מרבי משה שליט"א מעט זכרונות אודות מו"ר זי"ע, ומעט קווים לדמותו העילאית כפי שידוע מאנשי שלומינו. בנוסף לזאת שמענו זכרונות מהקיבוץ הקדוש בימי ראש השנה אצל התנא האלוקי רשב"י זי"ע, בטרם נפתחו השערים לעלות וליראות פני רבינו הקדוש באומן.

בטור נפרד הבאנו גם מעט דבורים חמים במעלת הנסיעה הקדושה לאומן על ראש השנה, כציווי רבינו הקדוש. וכל זאת מוגש בפניכם, הטו און ושמעו וחיו. 🖱️🖱️🖱️

אנו עומדים לקראת יום היארצייט השבעים למורינו רבי אברהם. נשמח לשמוע מעט על היכרותכם עמו.

האמת היא שהיכרותי בפועל עמו - הייתה די מעט, מחמת שהוא גר בשכונת קטמון, ואני גרתי ולמדתי באזור מרוחק יותר. אבל ברוך ה' היו כמה וכמה פעמים שזכיתי להיות במחיצתו.

בבחרותי למדתי בישיבת 'פני משה', שבראשה עמד הגאון הרב אליקים שלזינגר שיחי' לאיו"ט, שם התקרבותי לאורו של רבינו. למדו עמי בישיבה שני בחורים שנמנו על חסידי ברסלב - האחד ר' אברהם הרשלה, והשני ר' חיים קעניג - לימים בן דודי, לחמי - מורינו רבי גדליה זצ"ל - היה אח רבי יוסף, ובנו חיים היה כבר אז מקורב לברסלב.

היה להם קביעות מכבר, שפעם בשבוע, בדרך כלל בימי שלישי, בשעות הצהריים כשאין סדר בישיבה - עלו לרבי אברהם בקטמון, והיה להם קביעות ללימוד משותף. היה זה כבר בשנותיו האחרונות של רבי אברהם, שהוא גר אצל רבי משה בורשטיין ע"ה; היה לו שם חדר, ושם היו לומדים איתו. כשהתחלתי להכיר את ברסלב, סיפרו לי שיש להם קביעות אצל רבי אברהם, והציעו לי להצטרף עמם. כמובן שנענית ברצון, ואכן הצטרפתי אליהם כמה וכמה פעמים, וכך זכיתי ללימוד משותף יחד עם רבי אברהם, לשמוע מפיו דברי תורה.

ועל אף שאיני זוכר כל כך את כל מה שזכינו אז לשמוע מפיו, אבל זאת אני זוכר שנהנתי מאוד, יצאתי משם בכל פעם בהתפעלות גדולה. בתקופה הראשונה למדנו יחד בעל פה, בלי ספר בכלל. אחרי תקופה הוא אמר שמעכשיו נתחיל ללמוד מתוך ספר; הוא יגיד בעל פה ואנחנו נשב עם ספר, ובאם יש לו איזה טעות - שנתקן אותו. כך הוא פשוט ידע את כל הספר של רבינו בעל פה ממש.

אחרי תקופה - הישיבה נסגרה, ואני עברתי ללמוד בישיבת מיר, ומאז נפסקה הקביעות עם רבי אברהם. אבל תמיד ידענו ושמענו על רבי אברהם.

מרבניו הקדוש; וממילא גם שם - רבי אברהם שוחח עם האנשים שם. וגם שם איני זוכר כל כך את הדיבורים לצערי; אך זאת חרוט לי, איך שראיתי בזאת שרבי אברהם בכל עת ובכל רגע שרק היה באפשרותו - שוחח מרבניו הקדוש ומלימודיו ושיחותיו הקדושים.

כולם צריכים לקבל ממנו

על אף שלא הכרתיו כל כך, כפי שכבר אמרתי, אבל זאת אני יודע - שרבי אברהם אינו רק 'עוד אחד' - מזקני אנשי שלומינו. רבי אברהם היה ענין מיוחד. זה היה דבר ידוע, ושמעתי זאת גם מאלו שכן ידעו והכירו אותו היטב.

את נקודה זו אפשר גם לראות בכמה עדויות מאנשי שלומינו. יש לדוגמא במכתבים של החסיד רבי יצחק ברייטער זצ"ל הי"ד, שרבי

הרי בקטמון, ואני הייתי באזור כאן, וכך שלא יצא לי כמעט לראותו. היה אמנם פעם אחת שבאתי להשתתף שם בסעודת הילולא של רבינו הקדוש, אך לצערי הוא כבר לא דיבר שם.

בכל מקום דיבר מרבניו

מונח לי עוד זכרון ממנו, שהיה ממש סמוך להסתלקותו. היה זה כשהחסיד המופלג רבי שלמה ווקסלר זצ"ל הסתלק לבית עולמו. כולנו כמובן השתתפנו בהלוויה, ובסמוך להלוויה הטבילו אותו במקווה של ה'הונגרישע שול'. כשהכניסו אותו לטבילה, נכנסו כולם לבית הכנסת שם, והמתנינו שתצא הלוויה. בתוך המתנינים היה גם מוריניו רבי אברהם.

דרכו של רבי אברהם הייתה, היכן שרק הגיע - היה מדבר, מדבר

'דער גראבער גוף'

היתה לי עוד הזדמנות שזכיתי להיראות עמו, ועדיין חקוק בזכרוני איזה דיבור ששמעתי ממנו אז. היה זה בתקופה מאוחרת יותר כשכבר לא היה לנו את הקביעות עמו; היה אצלנו יהודי יקר בשם ר' משה רוזנטל, אשר בנו ר' מתתיהו, למד יחד עמי בישיבת מיר. פעם הוא רצה ללכת לדבר עם רבי אברהם על איזה ענין, ושאל אותי עם אני רוצה להצטרף. כמובן שלא יכולתי לסרב, ונכנסנו אליו יחד. הוא דיבר עמנו הרבה, ואיני זוכר כל מה שדיבר, אבל משהו אחד נחקק בזכרוני - שהוא דיבר מהחומריות של הגוף, ותוך כדי הוא אמר לנו - 'איי, דער גראבער גוף, דער גראבער גוף...' (-הגסות של הגוף, הגסות של הגוף...).

אבל מלבד אלו ההזדמנויות כמעט ולא יצא לי לראותו שוב, הוא היה גר

תמונה נדירה
בפרסום
ראשון

הנסיעה למירון באותם ימים. באחד הנסיעות למירון. [נראים: מוריניו ר' אפרים קעניג, איש שיחנו ר' משה קרמר, להבל"ח ר' ישראל דויטש שנפטר בסיוון האי שתא; הילדים - ר' יוסף סופר, ר' נחמן בר"מ קרמר]. (ארכיון ר' חיים מן על ידי מכון שערי צדיק)

את מה שכתוב בחיי מוהר"ן שיש בידני היום. אבל האמת היא שרבי אברהם ראה את החיי מוהר"ן, והוא מסתמא ידע את הדיוקים בזה יותר; וכתב ברוחב ידיעתו.

פטירתו של רבי אברהם

בשעת יציאת הנשמה של רבי אברהם, היה לצידו רק אחד - הוא מורי חמי זצ"ל. בהלוויה כבר הגעתי גם, וזכורני שבשעה שהטבילו אותו - נתנו למי שרצה שיכנס, ונכנס לשם גם אותו אחד שהזכרנו למעלה, שהקים מחלוקת על רבי אברהם, אבל שם חטף אותו איזה פחד, ואני זוכר שהוא התבטא שם - שצריך לשים סמוך למיתתו את ה'ליקוטי מוהר"ן... מסתמא היה זה הרהור תשובה שהתעורר בו בשעת מעשה.

ההלוויה הייתה בשעות הלילה המאוחרות; וזכורני שהיה שם נידון בין אנשי החברא קדישא, אשר בראשם היה רבי מנחם קליין ז"ל - יהודי שהיה מבוטל לרבי אברהם, על אף שלא נמנה על חסידי ברסלב - והם שוחחו האם לדחות את ההלוויה לבוקר, עקב השעה המאוחרת. רבי גדליה, שעמד שם בסמוך כל הזמן,

כשרבי אברהם
ברבי נחמן זי"ע
רצה להוציא לאור
את ספרו 'ביאור
הליקוטים', הוא
ביקש מרבי אברהם
שטרנהארץ -
שיעבור על מה
שכתב.

על רבי אברהם. במענה, כתב לו רבי מרדכי באריכות על הענין של הסבלנות וכו', ובסוף המכתב הוא כותב לו על רבי אברהם בערך בזה הלשון - 'זה אני אומר לך, אך הוא אדם גדול וראיתי אצלו דברים נפלאים', הוא ראה אצלו דברים גדולים! כשאני ראיתי מכתב זה, היה לי ברור ומוחלט שרבי אברהם הוא אכן ענין אחר. כל זה היה עוד קודם נישואי.

בדרך אגב; מצוי לפעמים בספרים של רבי אברהם - שזה לא תואם

יצחק ניסה לפעול אז שרבי אברהם בנסיעתו לארץ ישראל - יעבור דרך פולין, ושם באחד המכתבים יש לשון כזו שרבי יצחק כותב - שרבי אברהם הוא זה שכולם צריכים לקבל ממנו, ואין באנשי שלומינו מי שיודע כמוהו. והוא כתב שם מילים חזקות מאוד.

יש גם כן מכתב מהחסיד רבי מרדכי סוקולובר זצ"ל, מחשובי אנשי שלומינו; שכותב לאחד מאנשי שלומינו כאן בארץ ישראל שהיה לו מחלוקת עם רבי אברהם. חשוב לציין, שלא היתה זו מחלוקת שמאי והלל, אלא היה זה מחלוקת קרח ועדתו. הרי כך מספרים מהרה"ק רבי יעקב שמשון משפטיווקע זי"ע, שבזמן שהיה את המחלוקת הגדול על רבינו, סיפרו זאת לרבי יעקב שמשון. שאל הרבי - ומה אומר רבי נחמן?! 'הוא אינו אומר כלום', השיבו לו. אמר להם הרבי - זה הפירוש שאם המחלוקת היא שלא לשם שמים - הרי זה כמחלוקת קרח ועדתו, מה היה במחלוקת קרח ועדתו - שמשה לא חלק... וגם בזה - רבי אברהם לא השיב כלום.

היו פעמים שאותו אחד ממש דיבר ועשה נגד רבי אברהם, אבל יום למחרת יכלו לראות את רבי אברהם הולך עמו ומשוחח עמו בנחת...

על כל פנים, מסתמא אותו אחד כתב לרבי מרדכי מכתב מלא בטענות

היה בריא וחזק. רבי אברהם בסידור קידושין

היה בטל ומבוטל. מורינו רבי גדליהו אהרן קעניג

אם זכרוננו אינו מטעה, רבי גדליה עצמו אמר לי בעל פה - שיש הסתברות שהוא היה אפילו בן למעלה מתשעים ושש!

רבי אברהם בר"נ ביקש מרבי אברהם לעבור על כתביו

אחר פטירתו, יצא לי לשמוע כמה פעמים על רבי אברהם - שהוא היה בקי גדול מאוד בחכמת הקבלה. שמעתי מכמה גדולים, שאינם נמנים על אנשי שלומינו, שהיו אצלו, ויצאו בהתפעלות גדולה מגודל ידיעותיו.

בהקשר לזה ידוע; כשמו"ה רבי אברהם ברבי נחמן זי"ע רצה להוציא לאור את ספרו 'ביאור הליקוטים', הוא ביקש מרבי אברהם שטרנהארץ - שיעבור על מה שכתב. ואכן רק על מה שרבי אברהם עבר - הסכים רבי אברהם ברבי נחמן להדפיס. ובאמת יש מהדורה של הביאור הליקוטים שהודפס בחיי רבי אברהם בר"נ, ששם הודפס רק מה שרבי אברהם הספיק לעבור עליו. רק אחר פטירתו, רבי שמואל הורביץ ע"ה הדפיס את כל הביאור הליקוטים.

אפילו ילד יכול היה להבין את הליקוטי מוהר"ן!

מלבד כל זאת; הרבה יצא לי לשמוע מאנשים שזכו להכיר את רבי אברהם. כמובן אחר נישואי - אצל מורי חמי זצ"ל, שמעתי הרבה על רבי אברהם. רבי גדליה היה הרי בטל ומבוטל ממש לרבי אברהם. רבי גדליה היה כזה יהודי - בער בו נקודת האמת.

שתק ולא אמר מילה. רק אחר כך, ששאלו אותו מה דעתו בזה, אמר להם רבי גדליה שהוא הבין מרבי אברהם שרצונו שיעשו את ההלוויה תיכף כשאפשר, ואפילו בלילה. ואכן כך עשו.

הסיבה שהקבורה התעכבה, מחמת שרבי אברהם לא הסכים שיביאו אליו רופא בימי חוליו, בגלל האזהרה של רבינו; ובשביל לקבל אישור לקבורה היו זקוקים בימים ההם לאיזה אישור, שקשה לקבל אותו כשהנפטר לא היה אצל רופא קודם.

ומה ראיתי שם?
- ראיתי תפילה!
התפילה במירון
הייתה בקולות
ומחיאת כף באופן
נפלא, משהו שלא
הכרתי עד אז

בדרך אגב; מסופר על רבי אברהם, שבאחד השנים ששימש כשליח ציבור בראש השנה באומן - הוא היה חלש מאוד, היה לו אז איזה חולשה בלב, ובכדי לחזקו אמרו לו הזקנים - שלא הוא מתפלל, אלא רבינו מתפלל מתוכו... מאז, עד החולי שסמוך לפטירתו - הוא היה בריא וחזק. ולהבין - הוא היה כבר מאוד מבוגר בפטירתו.

במכתבים כותב רבי גדליה, שיש ספק אם הוא היה בן תשעים ושלוש בפטירתו, או בן תשעים ושש. אבל

לקיים את הלוויה תיכף. קברו של רבי אברהם בחר המנוחות

ידיד נעורים. הגה"ח ר' נתן צבי קעניג זצ"ל

זכיתי לקביעות עמו. הגה"צ ר' משה, בראיון לתכונות

תמונה נדירה
בפרסום
ראשון

עמלו קשה בשביל
להעמיד הדבר על תילו.
ממראות הקיבוץ במירון
בשנים מאוחרות יותר
(ארכיון ר' חיים מן על ידי מכון
שערי צדיק)

בשנים הראשונות לשהותי במירון
- דיבר בציבור החסיד המופלג רבי
שמואל הורביץ זצ"ל, ואחר פטירתו
החל מורי חמי ע"ה לדבר בציבור,
במקומו.

איני זוכר בדיוק מה משך אותי
בפעם הראשונה לנסוע מירון; היה
לי ידיד נעורים - הרה"ח ר' נתן
צבי קעניג זצ"ל, שאני אף קירבתי
לברסלב, והוא באופן אוטומטי - הרי
הכיר כבר קודם לכן את דודו, חמי
לעתיד - רבי גדליה קעניג זצ"ל,
וממילא תיכף כשהתקרב, מטבע
הדברים - נסע ר' נתן צבי למירון
לראש השנה; ואיני זוכר בדיוק אם
מחמתו נסעתי, אך מן הסתם היה
לו חלק בזה.

ניתי ספר וניחזי

אך מה שאני כן זוכר להדיא, שפעם
אמרתי לעצמי - 'ניתי ספר וניחזי',
הבה נבדוק, והיכן צריך להסתכל?
- בחיי מוהר"ן, יש שם את הערך
של ראש השנה. דפדפתי בספר,

באומן. רצינו לשמוע
אודות הקיבוץ בשנים
עברו, כשעוד התקבצו
במירון, מעט זכרונות
ורשמים מאותם ימים.

התקרבותי לברסלב הייתה באמצע
שנות בחרותי, וכפי שנאמר - הכרתי
עוד את רבי אברהם שנפטר בשנת
תשט"ו, ונישאתי בשנת תשי"ח,
וזה גם היה הראש השנה הראשון
שהשתתפתי בקיבוץ במירון אצל
רשב"י, בתור חתן לפני החתונה.

בשנים לפני כן - היה שנה אחת
שהשתתפתי בקיבוץ בירושלים - רק
בתפילת הלילה; כי אבי ע"ה התפלל
במקום אחר, ולא יכולתי כך לעזוב
אותו, הוא שימש כחזן אצל הרב
מברסק ז"ל; ובאותה הפעם הלכתי
לבד להתפלל שם.

ואז בשנה שהייתי חתן, בין האירוסין
לחתונה, באתי בפעם הראשונה
לקיבוץ במירון בראש השנה. ומה
ראיתי שם? - ראיתי תפילה! התפילה
במירון הייתה בקולות ומחיאית כף
באופן נפלא, משהו שלא הכרתי
עד אז.

והאמת, שמכל מי שרק שמעתי על
רבי אברהם, כולם דיברו בהתפעלות
מהתפילה שלו - כזו תפילה הם לא
ראו! כך שמעתי מרבי משה רוזנטל,
ומעוד כמה וכמה. בשם רבי משה
פרידמן זצ"ל - אביו של רבי בצלאל
שיחי - שמעתי, איך שהיה מדבר על
הלימוד של רבי אברהם בהתפעלות
נפלאה.

שוחחתי פעם עם אחד מאנשי
שלומינו שעלה מאומן, ובתוך
השיחה הוא שאל אותי - 'הכרת את
רבי אברהם שטרנהארץ? - כשהוא
היה לומד תורה בליקוטי מוהר"ן,
הוא הסביר כל כך טוב, עד שאפילו
ילדים יכלו להבין את התורה; כך
אמר לי.

השנים הראשונות בקיבוץ במירון

אנו עומדים טרום ימי
ראש השנה, כיום ברוך
ה' זוכים רבבות יהודים
לבוא לציון רבינו הקדוש

לא היה מי שיחלוק על רבי אברהם

שמעתי מר' משה בורשטיין זצ"ל, שהייתה פעם אסיפה על הענין, ונתגלו חילוקי דעות בענין זה, ואלו שטענו שלא לנסוע - עיקר טענתם הייתה שיש קושי גדול בזה - בימים ההם הנסיעה למירון לא הייתה קלה בכלל, וביותר השהות במירון שלא היה שם כלום באותם ימים.

כי כפי הנראה שנגד רבי אברהם - לא היה אף אחד שיקום ויגיד שלא זו דעתו של רבינו הקדוש, רק התמקדו בקושי שבזה.

ידוע גם כן המכתב של רבי שמשון ברסקי זצ"ל, שכותב לאנשי פולין שדיבר עם רבי אברהם, ונסכם שהמקום הוא רק באומן ולא במקום אחר. וממילא מובן מזה שכשאר אפשרות לנסוע לאומן צריכים לנסוע לרשב"י.

כתנאי לשידוך - שאסע למירון לראש השנה. אבל לא היו דברים מעולם, הוא אפילו חצי מילה לא דיבר איתי על זה, לא קודם לכן, ולא לאחר מכן. כמובן הוא שמח שהוא ראה שאני מגיע, אך לא דיבר איתי כלום על זה. כזה היה רבי גדליה...

אמר להם רבי גדליה
שהוא הבין מרבי
אברהם שרצונו
שיעשו את ההלווה
תיכף כשאפשר,
ואפילו כלילה.

ועברתי על הנאמר שם, ובסוף שם מובא כמה דיבורים שדיבר רבינו בראש השנה האחרון לחייו, ורבי נתן כותב שם דיבורים מפורשים וברורים - מזה הבנו שרבינו רוצה שיבואו גם לאחר הסתלקותו אצלו באומן.

ואז בזמנו, בזה היה הנידון תלוי: אם צריך לנסוע לאומן, אזי היום שאי אפשר - ורבינו הרי מדבר להדיא מנסיעה לצדיקים על ראש השנה - ההכרח אם כן לנסוע לרשב"י, ובנוסף לעוד ראיות ותימוכין שדווקא אצל רשב"י. והצד השני היה שהעיקר הוא הקיבוץ, והיכן שהוא וכו'.

וממילא, בזה ראיתי דברים ברורים - רבינו רצה שיבואו אליו לאומן על ראש השנה, שזה הרי היה הצד של רבי אברהם שטרנהארץ - שאם אי אפשר לנסוע לרבינו, צריך לנסוע לראש השנה לרבי שמעון. ואכן אחר כך הוצאתי את הקונטרס בביור של זה הענין, ובפשטות זה מה שגרם לי להחלטה לנסוע בכל שנה לקיבוץ אצל רבי שמעון בר יוחאי.

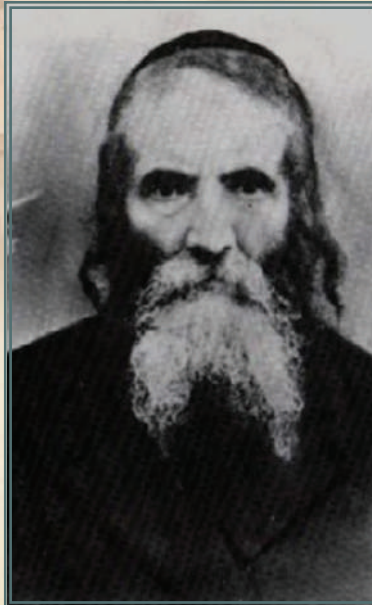
שמעתי שמסתובבת שמועה כזו כאילו מורי חמי זצ"ל שם את זה

הוא היה גר בקטמון.
בית הכנסת אור אברהם
ברסלב, בשכונת קטמון
[נראה: ר' משה בורשטיין]

לא היה מי שיחלוק עליו. הרה"ח ר' משה בורשטיין זצ"ל

ראיתי אצלו דברים נפלאים. החסיד רבי מרדכי מסוקולוב הי"ד זצוק"ל

בראש השנה הוא דיבר לציבור. החסיד רבי שמואל הורביץ זצ"ל (באדיבות ברסלב נייס)

לראש השנה; וכשחזרתי הוא היה בחוץ לארץ. וכשבאנו לקבל את פניו בשדה התעופה, הוא ניגש אליי - ובירך שהחיינו בשם ומלכות.

בכלל בשנים האלו היו געגועים גדולים לאומן, אי אפשר לתאר בכלל. וברוך ה' שאכן זכינו בחסד ה' שייפתחו השערים, והנסיעה לרבינו נעשה לדבר בר קיימא. ולמעשה רואים במציאות; מאז שנפתחו השערים לציון רבינו הקדוש - המחלוקת על רבינו התמעטה מאוד, ובכלל הענין של רבינו נפוץ יותר ויותר בעולם מאז, כמו שרואים כמה אלפים ורבות מתקרבים לאור הגדול. ובוודאי שזהו חלק גדול בגאולה, שתבוא במהרה בימינו.

בסיום, מברכים אנו את מוה"ר רבי משה שליט"א, שיזכה לעוד ימים ושנים טובים בטוב ובנעימים, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ולהמשיך להרוות את עם בית ישראל מאוצר אור הגנוז של רבינו הקדוש, עד ביאת גואל צדק, בקרוב בימינו, אמן. ■

**מאז שנפתחו
השערים לציון רבינו
הקדוש - המחלוקת
על רבינו התמעטה
מאוד, ובכלל הענין
של רבינו נפוץ יותר
ויותר בעולם מאז,**

היה אצלו כל כך פשוט שיבוא יום שיכולו לנסוע לאומן. גם כשהייתה התקופה שהתחילו לנסוע ב'גניבה', עם דרכונים מזוייפים וכדו', והוא טען שזה יכול לקלקל ח"ו, הוא תמיד אמר - שיבוא יום שיכולו לנסוע בגלוי ובריווח.

מענין לענין; פעם אחת שנסעתי לאומן באמצע שנה, עוד לפני שנסעו

יש גם כן המכתבים שהודפסו אחר כך - של רבי ישראל קרדונר זצ"ל, שם הוא כותב שכבר כך תקנו תלמידי מוהרנ"ת - שכשאי אפשר לנסוע לאומן מארץ ישראל - יתאספו במירון אצל רשב"י.

**היה לו פשוט שיבוא
יום שיכולו לנסוע
לאומן**

בשנים הראשונות שהייתי שם, הניהול של הגשמיות שם היה לא כל כך כמו שצריך, היה מאוד קשה השהות שם. בשנים לאחר מכן, כשלקח על עצמו מורי חמי את הענין, הוא ומשפחתו עבדו קשה בשביל להעמיד את הדבר על תילו; ובאמת באותם שנים התווספו עוד הרבה נפשות לקיבוץ שם בזכות זה. וכל שנה באו עוד ועוד.

אבל בכל זאת, דבר מפורסם הוא - כששאלו את השווער מדוע הוא משקיע באוהלים כל כך ואינו משקיע לבנות בנין של קבע, הוא השיב להם - שבניינים יבנו באומן...

אשרי הענינים

רשמים וזכרונות
על מורינו רבי אברהם,
מפי הרה"ח רבי
שמעון בורשטיין שליט"א

לקראת יום היארצייט
השבעים של עט"ר מורינו
רבי אברהם שטרינהארץ
זי"ע, א, עלו חברי מערכת
'תבונות' אל ביתו של אחד
מזקני החסידים, אשר עוד
זכה כילד וכנער - לשהות
בצילו של מורינו רבי
אברהם זי"ע, הלא הוא
הרה"ח ר' שמעון בורשטיין
שליט"א, בנו של אחד
מגדולי תלמידיו של רבי
אברהם, החסיד המופלג
ר' משה בורשטיין זצ"ל.

בשיחתו הרוויה נענועים
לאותם ימים - בהם
הסתובבו בין אנשי שלומינו
שרפי מעלה, מעלה ר'
שמעון מעט מזיכרונותיו
מאותם הימים, והקשר

שהיה לו באופן אישי עם מורינו זי"ע,
הן כילד והן אחר כך כנער; והרי היא
לפניכם, למען נתחבר מעט לדמותו
הנערצת של מורינו זי"ע, להתחבר
אליו, וללמוד מדרכיו.

**ר' שמעון, מה תוכלו לספר לנו
על מורינו רבי אברהם?**

היו שתי תקופות בהם הכרתי את רבי
אברהם. הייתה התקופה עד המלחמה
בתש"ח, עד אז גרנו בעיר העתיקה, וגם
רבי אברהם גר שם. ויש את התקופה
מהמלחמה עד סוף ימיו, בה גרנו בשכונת
קטמון.

יונה לעבל, החסיד ר' יחזקאל מנדלאל,
החסיד ר' נתן בייטלמאכר, ועוד. בסך
הכל ישבו שם בכל שבת בערך 20 איש.

אני אמנם הייתי עדיין ילד צעיר, אך
האווירה של אותם סעודות, חדורים
היטב בעצמותי, איך שר' אברהם היה
מדבר. אני זוכר שאפילו רעייתו הרבנית
הייתה יושבת בפינת החדר ומקשיבה,
ולפעמים היה, כשרבי אברהם סיפר
משהו ממוהרנ"ת וכדו' - שהיא הייתה
מוסיפה על דבריו, כי היא הרי היתה גם
קשורה למשפחתו של מוהרנ"ת.

זאת הייתה אשתו השנייה, שנישאה לו
עוד בהיותו בחו"ל, עמה עלה לארץ.
וגם היא כמו הראשונה היתה קשורה
איך שהוא למשפחתו של ר' נתן. כמה
שנים אחר כך היא נפטרה, ורבי אברהם
נישא בשלישית. ובתקופה של מלחמת
תש"ח היא לא יכלה לסבול את המחסור
והמצב של המלחמה בירושלים, והיא
חזרה לתל אביב - לבניה שגרו שם. איני
יודע כל כך מה עלה בגורלה.

חלות ויין לשבת

כמו שכבר אמרתי, בשנת תש"ח עברנו
כולנו מהעיר העתיקה לשכונת קטמון.

אבא שלי נקשר למורינו רבי אברהם
- תיכף בעלותו ארצה, ותיכף התחיל
לדאוג להם לכל מה שהיו צריכים.

מהתקופה בעיר העתיקה לא זכור לי כל
כך, כי עדיין הייתי ילד, אך אני זכיתי
שהייתה לי 'פגישה שבועית' עם מורינו
רבי אברהם, בכל יום שישי אמי ע"ה
הייתה נותנת לי להביא לו את החלות
לכבוד שבת קודש. כך שכל יום שישי
זכיתי לפגוש אותו באופן אישי.

סעודה שלישית בביתו של רבי אברהם

עיקר זכרונותי מאותה
תקופה היא מהסעודה
שלישית, שהייתה
מתקיימת בכל שבת
בביתו; שאז עוד היו
מתאספים אצלו בבית,
לא היה בבית כנסת.

ישבו שם בביתו כמעט
כל חסידי ברסלב דאז,
ישבו שם באופן קבוע -
החסיד ר' שמואל הורביץ,
החסיד ר' שמואל שפירא,
אבי מורי זצ"ל, החסיד ר'

תלמידו. החסיד רבי יונה לעבל זצ"ל (ברסלב נייטס)

בעיר העתיקה. בית הכנסת ברסלב בו התפלל רבי אברהם בעיר העתיקה קודם מלחמת תש"ח, כפי שהוא נראה כיום.

בקטמון כבר היו עושים את הסעודה שלישית בבית הכנסת, ורבי אברהם היה יושב בלי ספר, כי היה שגור על לשונו כל הליקוטי מוהר"ן על הלשון, וכך היה יושב ולומד, בנועם ובחן שאין בנמצא.

תיקון חצות של רבי אברהם

כשאחרי ר' נחמן התחתן, אמר רבי אברהם - שייתן את הדירה שלו לאחי הנשוי, והוא יבוא לגור אצלנו בבית. גם כך היה לו כבר קשה להיות לבד, בלי שיהיה מי שידאג לו לכל מה שצריך. ואכן כך היה,

הימים האלו כשיצאנו לקטמון היו ימים קשים, היה מחסור ועוני גדול בקרב אנשי ירושלים. בכל יום היה כל אחד מקבל שתי פרוסות לחם בלבד (!). ורבי אברהם מחמת זקנותו כבר לא היה יכול לאכול את הקשה של הלחם, ואני זוכר שאנחנו הילדים היינו הולכים אליו, והוא היה נותן לנו את הקשה של הלחם שלו...

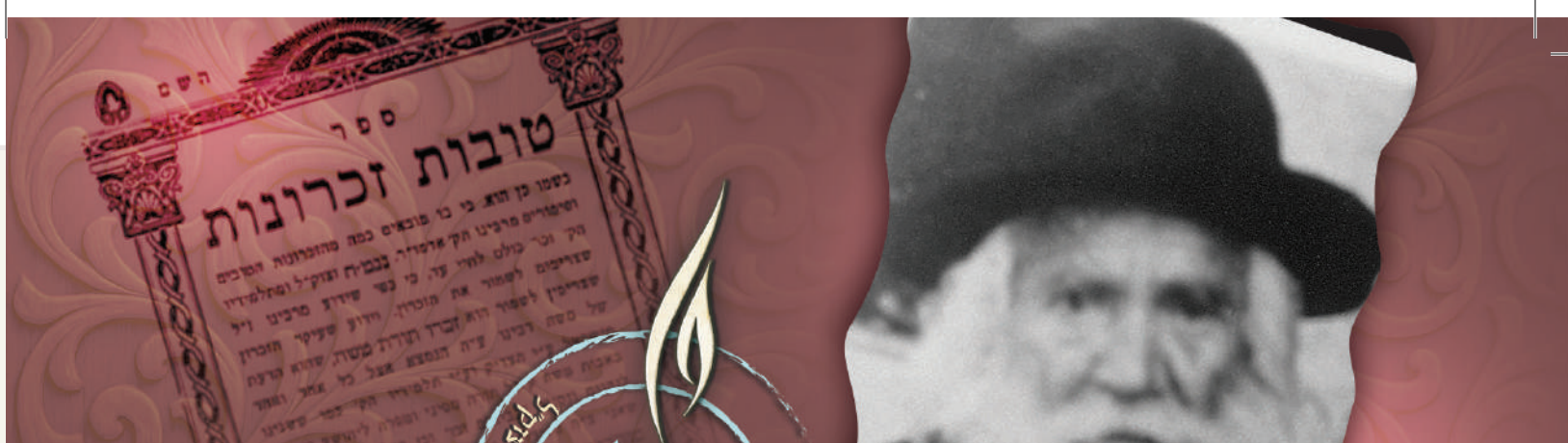
רק בכדי להבין עד כמה שרר אז מחסור ורעב; בדרך כלל אמא שלי הייתה מחלקת לנו את שתי הפרוסות שקיבלנו, שנאכל פרוסה אחת בבוקר ופרוסה אחת בערב. ואני זוכר שפעם אחי ר' נחמן אמר לה - שהוא רוצה שייתנו לו את כל המנה בבוקר, וכך הוא לא יהיה רעב כל היום. אלא שלמעשה בשעות הערב כולם אכלו, ורק לו לא היה; אז אמא שלי ניגשה והורידה מכל אחד חתיכה קטנה, ונתנה לו...

ועל המעבר הזה יש את הסיפור המפליא על רבי אברהם, שבכל פעם שנזכרים בו הוא מפליא מחדש. כשיצאו מהרובע לכיוון קטמון, היה זה יום שישי. ולהבין, עברנו מתוך כניעה, הערבים גירשו אותנו משם, כך ששרר אי סדר גדול אצל כולם, ורוב הגברים היו בכלל בשבי, והיו צריכים בתוך זמן קצר לארוז את כל מה שהיה, ובקיצור - אפשר לדמיין איך היה נראה המצב. וכשהגיע ליל שבת, גילו שאף אחד לא הביא עמו יין וחלות לקידוש של ליל שבת.

רק יהודי אחד זכר - רבי אברהם ע"ה, היה לו עמו באמתחתו יין לקידוש וחלות. על אף החיפזון ששרר, רבי אברהם עם היישוב הדעת שלו, היה היחיד שזכר להביא גם יין וחלות.

רבי אברהם נתן לנו מהלחם שלו

שם בקטמון, הוא היה גר לבדו, הייתה לו דירה בת חדר וחצי, ואחרי ר' נחמן זצ"ל - היה הולך הרבה לישון בביתו. בבית כנסת בקטמון רבי אברהם היה ממש מתנהג כ'שמש' של בית הכנסת. הייתי רואהו מסדר את הספרים וכדו'.

בתחילת התפילה בשבת, כך שמדומני שהוא התפלל איתנו במנין. אבל אני זוכר כל כך, וייתכן שהוא עצמו כן היה מקדים להתפלל כותיקין ביחידות.

אני זוכר גם איך שהגאון החסיד ר' משה קרמר שליט"א, היה מגיע אליו בכל יום שלישי, הוא, יחד עם ר' אברהם הרשער, ועוד אחד - בהיותם בחורים עוד, שהתקרבו לאורו של רבינו הקדוש; והם באו ללמוד עם רבי אברהם פעם בשבוע.

מנגן לעצמו ניגון בדרך

פעם אחת זכיתי לישון על מיטתו של רבי אברהם. היה זה בסוכות, כשכבר הייתי בחור בן 13; רבי אברהם ישן הרי בסוכה, ולי לא היה מקום שם, אז ישנתי על המיטה שלו בחדר. באותם ימים הכל היה יותר מצומצם. גם בפסח - הילדים אכלו מצות מכונה...

את כל הסעודות - היה רבי אברהם אוכל לבד בחדרו, הוא אף פעם לא אכל איתנו יחד בשולחן. אפילו בליל הסדר - הוא ישב לבד בחדרו, ואחרי ר' נחמן ע"ה נכנס אליו לשאול אותו את ה'מה נשתנה'. אבל הוא לא ישב איתנו, לכאורה כי היה לו את הסדר שלו, ולא יכל להיות כפוף לסעודת שבת וחג עם ילדים ומשפחה, וכי הוא יכול היה לגמור איתנו את ה'סדר' בשעה 3 לפנות בוקר?!... אני זוכר לפעמים כשאנחנו גמרנו את הסעודה בליל שבת - הוא כבר היה קם ל'חצות'...

עוד זכרון מיוחד זכור לי מרבי אברהם, כשהיה הולך לבדו ברחוב - היה מזמר לעצמו איזה ניגון. בכלל, רבי אברהם אף פעם לא סגר את פיו, תמיד הוא מלמל או ניגן משהו. קיים על עצמו את מה שאמר - שאל לו לאדם להניח את פיו להתייבש, בלי תורה או תפילה.

בחצות הלילה כמובן רבי אברהם קם, ואני זוכר לא פעם ולא פעמיים - כשהוא קם הוא היה מכסה אותנו היטב עם השמיכה... כזה הוא היה - ממרום גילו, וממרום מדרגתו הרוחנית - הוא ידע לדאוג גם לילדים קטנים...

הוא היה קם, מתיישב ואומר 'תיקון חצות'; בבית שלנו היה לו בחדר מעין כורסא, שעליה היה יושב באמירת תיקון חצות, כי היא הייתה נמוכה. עד היום הכורסא הזו נמצאת בחדרו של אבי ע"ה בבית הכנסת 'אור אברהם'.

אחרי התיקון חצות היה מתחיל בסדר הלימודים שלו, האמת היא שלנו בבית לא היה כל כך ספרים, לרבי אברהם היה את הכמה ספרים שלו, בהם היה לומד. במשך היום היה לו בקבוק מיוחד ששמר חום, ממנו היה שותה 'תה' בשבת קודש.

בכל בוקר היה הולך להתפלל כותיקין בבית הכנסת, חוץ משבת שלא היה מנין ותיקין. בכלל בברסלב אף פעם לא היו מתפללים כותיקין בשבת, לכאורה בגלל שאחר כך הילדים היו מסתובבים מופקרים. רק כשבנו את הבית כנסת במאה שערים, שם התחילו להנהיג מנין ותיקין בשבת.

את רבי אברהם אני זוכר שהיה נמצא כבר

הוא בא לגור אצלנו, למשך שלוש שנים - עד שהסתלק. זכינו שרבי אברהם יגור אצלנו! אמנם היה לנו דירה קטנה, אך כמובן שהצטמצמו, ונתנו לו חדר בבית.

בלילות שבת היה לפעמים צפוף יותר, כשאחותי הנשואה הגיעה לשבת וכדומה. היו שבתות שחלק מהילדים ישנו בחדר יחד עם רבי אברהם, הוא במיטה אחת, ואנחנו - אחי ר' חיים ז"ל, ושאלחט"א אני, ואחי ר' שמואל שמעלקא שיחי' - ישנו יחד במיטה השנייה.

סיפר הרבה מרבי אברהם. הרה"ח ר' נחמן בורשטיין זצ"ל, אחיו הגדול של איש שיחנו שיבלח"ט.

החדר של רבי אברהם. המיטה, הכסא והשולחן בחדרו של רבי אברהם, בבית משפחת בורשטיין בקטמון. (באדיבות מ. ב.)

לא עוזב
בלעדיו.
רבי
שמואל
שפירא
ורבי הירש
לייב
ליפל זצ"ל
(ברסלב
נייעס,
כאדיבות
ג.נ.)

רבי שמואל שפירא ורבי הירש לייב

אני זוכר איך שכל הזמן נכנסו אנשים לדבר עמו. את כולם רבי אברהם קיבל בסבר פנים. אבל בעיקר היו מגיעים בשעות לפני הצהריים, אז היה לרבי אברהם יותר נוח.

את רבי שמואל שפירא זצ"ל אני זוכר, הוא היה חסיד מובהק של מוריניו רבי אברהם. בעיקר היו נפגשים בבית הכנסת שם בקטמון. הוא יחד עם רבי הירש לייב ליפל זצ"ל - שעוד הכיר את רבי אברהם מאומן - והם שניהם היו ידידים טובים.

שניהם גרו בקטמון עד שנת תשכ"א; ובאותה שנה עבר רבי הירש לייב ל'מאה שערים', או אז עבר גם רבי שמואל שפירא. אני זוכר שרבי שמואל אמר - שכל זמן שרבי הירש לייב לא יוצא מקטמון - גם הוא לא יוצא... ואכן תיכף כשרבי הירש לייב יצא, יצא אף הוא אחריו. באותה שנה נפטר גם ר' יונה לעבל ע"ה - שגם היה מתלמידיו של רבי אברהם.

צלול עד יומו האחרון

עד יומו האחרון, היה רבי אברהם צלול בדעתו באופן מפליא. הוא גם היה עושה כמעט הכל בכוחות עצמו. היה לו מקל, וכך היה הולך לבדו לבית הכנסת, וכן כל דבר כמעט היה עושה בכוחות עצמו; מלבד בכמה ימים האחרונים לחייו ששכב בחוליו.

בראש השנה האחרון לחייו, הוא עוד התפלל לפני העמוד חלק מהתפילות; ולהבין - הוא כבר היה מעל גיל תשעים!

את הקיבוץ במירון ייסד רבי אברהם בשנת ת"ש, אני אישית באתי בפעם הראשונה בשנת תש"ו. כך היה מנהגו של אבי ע"ה - מי שהגיע לגיל שש, התחיל לבוא לראש השנה במירון; יתכן בגלל אמרתו של רבינו על מי שיבוא אליו לפני גיל שבע, אך גם בכלל - השנה במירון באותם ימים, הייתה מאוד מורכבת ולא נוחה, אפילו אוכל כמעט ולא היה שם. אני זוכר שבאחד השנים מישהו הביא לנו שם קצת 'סודה' קרה, וזה היה כבר ממש הרגשה של 'גן עדן'. רק 'תה' היה בשפע...

לפני שנת ת"ש היו כמה שנים שהוא התפלל כאן בקיבוץ בירושלים, ושנה אחת הוא גם ארגן קיבוץ אצל רבי מאיר בעל הנס בטבריה. אך כל זה היה בשנים שלא יכלו להגיע למירון, בגלל הפרעות והפוגרומים שהיו בגליל ובדרכים.

פטירתו של רבי אברהם

האם אתם זוכרים את פטירתו?

בוודאי, אני הייתי בן חמש עשרה כשהוא נפטר.

רבי אברהם נפטר בבית שלנו. אני זוכר, באותו יום קמתי בבוקר, ידעתי שהוא לא מרגיש טוב, ולפני שהלכתי לשיבה - ראיתי אותו; רבי גדליה קעניג זצ"ל היה לצידו, ושימש אותו עד הפטירה.

אני הלכתי ל'עץ חיים' - שם למדתי. בשעות אחר הצהריים, הייתי באמצע ללמוד עם חברותא בשכונת 'גבעת שאול', ואחותי באה להגיד לנו שהוא נפטר. כמובן שתיכף חזרנו הביתה, וכשנכנסתי כבר ראיתי אותו מכוסה על הרצפה. מי שהתעסק עמו אחר הפטירה היה בעיקר ר' יונה לעבל זצ"ל, ועמו עוד כמה מאנשי ה'חברא קדישא'.

אחר כך אני זוכר איך שהטבילו אותו במקווה, אני נכנסתי פנימה אחר כך, וזכיתי לראות שוב את פניו אחרי שהטבילו אותו; עד היום חרוט במוחי התמונה של רבי אברהם עם זקנו הרטוב אחרי המקווה.

ההלוויה שלו הייתה רק קרוב ל-1,000 בלילה; היא יצאה מהבית שלנו בקטמון להר המנוחות. בסך הכל היו בהלוויה שלושה מניינים בערך, זה פחות או יותר כל מה שברסלב מנתה בתקופה זו.

אני זוכר שבראש השנה אחר פטירתו - הוא הרי נפטר ממש סמוך לראש השנה - איך שהרגישו את החסר שלו במירון. גם בתפילות, וגם באווירה, הכל היה שונה. אבל ברוך ה' אודות לתלמידיו, שהמשיכו וחיזקו וקיימו את הקיבוץ במירון, זכינו וזה החזיק והתחזק עד שנפתחו שערי אומן.

וה' יזכה אותנו שנזכה לילך בדרכיו, ולדבוק בהשאריתו שהשאיר אחריו. ■

גדולתו של הצדיק

מפי הגה"צ
רבי שמואל משה קרמר שליט"א

עד כדי שרבינו אומר שהוא יכול לקרב אפילו גוים, רק שרואים שהשם יתברך אינו עושה זאת.

הנה אך אתמול - למדתי את ההקדמה לליקוטי הלכות, וכשלומדים זאת בנחת - זה הרי ממש מורא'דיג! פלאי פלאות, איך שרבי נתן מדבר שם מהגדולה של רבינו. והוא כותב שם בהתחלה שכדי לדעת מי היה רבינו - כשילמדו ליקוטי מוהר"ן, ואת הספרים שחיברתי על זה - הליקוטי הלכות, בזה יהיה אפשר לראות את הגדולה של רבינו.

והאמת היא שכך מספרים גם מכמה וכמה גדולים, שהבינו את הגדולה של רבינו מתוך הספר. ידוע על החידושי הרי"מ זי"ע, כשלמד את הסיפורי מעשיות, התפעל עמוקות, והתבטא אז - שמי שמבין את הסיפורי מעשיות, יכול להבין מתי משיח יגיע. וכמו כן על עוד כמה וכמה גדולים ידוע כך, ואפילו על גדולים שנמנים על חוגי המתנגדים לחסידות.

רבי נתן כותב שאם רק הסתכלו על רבינו - נפל יראה ופחד. כשלומדים תורה בליקוטי מוהר"ן; כל תורה, ובפרט כשלומדים את זה עם ההלכות בליקוטי הלכות - הרי זה פנים חדשות של רבינו, בבחינת 'פנים בפנים' דיבר ה' עמכם. כך יכול כל אחד לזכות לראות את רבינו, ולהבין מעט את גדולת רבינו.

וכמובן אפשר לשאוב הרבה חיות מאמרתו של רבי נתן, שכל פסיעה ופסיעה בדרך לרבינו הקדוש - יש בו חלק בגאולה. ומסתמא ריבוי הגזירות הם מאת ה', בכדי לעורר אותנו שנתחזק בתפילה וצעקה, ושנתעורר בתשובה. כי הנה אנחנו כבר עומדים בסוף הגלות, רק צריך עוד מעט תפילה ותשובה. וה' יהיה בערינו, שיומתקו כל הדינים מעל כל עם ישראל, ויתבטלו כל הגזירות. ■

אין זה סוד, שבכמה שנים האחרונות, בכל שנה מתחדש איזה מניעה אחרת על הנסיעה לראש השנה. פנינו לרבי משה שליט"א בשאלה, האם יש לו איזה מסר של חיוזק, להעביר לכל באי הקיבוץ הקדוש באומן?

מ'ה אומר לכם, אין דבר גדול מזה; כך אמר רבינו. וכי יש דיבור חזק יותר? ולהבין - רבינו אמר את זה, ורבינו היה רבינו. על דרך מה שכותב החסיד רבי אלחנן ספקטור, שכותב כמענה לבנו ששאל אותו שהרי יש עוד צדיקים. כותב לו רבי אלחנן בערך כזה ביטוי - אכן היו עוד צדיקים, אבל הרבי היה הרבי, ולכן הוא אמר את מה שהוא אמר. כי אכן - כשנתבונן מעט בגדולתו של רבינו, נוכל להבין את גדולת הראש השנה שלו.

כי הגדולה של רבינו זה ענין אחר לגמרי, מלבד מה שהיה מנכדי הבעל שם טוב. ורואים את זה מעצם המחלוקת שהייתה עליו, ועוד בדווקא מתוך שורות החסידים באה המחלוקת.

ואף על פי כן, יש איזה דיבור מרבי נתן - שזה המתנגד הידוע אומר שהוא יביא מכתבים מכל הצדיקים - שהם נגד רבינו; אמר רבי נתן - שההיפך הוא הנכון, רוב הצדיקים החזיקו מרבינו.

כנראה שמרוב עוצם המחלוקת במשך התקופות, זה כבר נשתכח. אבל יש עדיין את מה שידוע, כדוגמת הצדיק רבי יעקב שמשון משפטיווקע זי"ע שהזכרנו מקודם, ועוד כמה וכמה כידוע. וכנראה הגדולה של רבינו היא ענין אחר.

היום כבר ברום השם רואים זאת בחוש - הבעל מופת הגדול ביותר בעולם בימינו, הוא רבינו הקדוש! בחייו אולי היה אסור במופתים, אבל בימינו הוא הבעל מופת הגדול ביותר. העולם כולו מתבונן בהתפעלות - מה קורה כאן, כל כך הרבה יהודים מתקרבים להשם יתברך.

המקובל האלוף רבי משה קורדבירו (הרמ"ק) זי"ע ♦ חלק ב' ♦

הרב גדליהו אהרן סגל

זהרורי נזנה ושיביבי אור מעברה המפואר
של עיר הקודש צפת ת"ז
יושביה, רבניה ורובמיה
שהילכו בין סמטאותיה
העתיקות ועיצבו את
המשכיות מסורת
עם ישראל
מדור דור

הרגיש עצמו באלו הימים כאילו רודף את תאוות העולם וכי כלים המה באפס התקווה.

אך לא איש כמוהו יתן להלוך החסר בנפשו, כי בהגיעו לשנת העשרים הרגיש בנפשו האצילה שכבר אין כוח בשכמו לישא עימו עוד את סבל חסרון נשמתו. וכאילו שמע אז בליבו בת קול מלעילא כקול ה' חוצב להבות אש, המעוררת אותו לקום חיש משנת תרדמתו. ובקומו והתעוררו כאיש הנעור משנתו, החל תכף רבי משה לדבר אל נפשו, וכה אשר דיבר אליה: "עד מתי תתחמקין הבת השובבה, עד מתי תשתכרין, הסיירי את יינך מעליך, עד מתי ילין בקרבך מחשבות אונן ותשכח ה' עושך ויוצרך מבטן. ועתה קומי קראי אל אלהיך, ותשקוד על דלתותיו יום יום ורפא את מזבח ה' ההרוס". ונפשו הצחה, אף היא לא החרישה לקול קריאתו, ותען ותאמר: "אם כן, אקומה נא ואסובבה בעיר בשווקים וברחובות, לבקש לי מנוח אשר ייטיב לי אחריתי".

אז רבי משה מתנו וניער חצנו, וקם לחקור ולבקש איזו היא הדרך העולה בית אל אשר תתן מרגוע לנפשו השוקקה, ותיטיב פתילת נשמתו להאיר

החילונו לספר, על רוב שקידתו של מרן הרמ"ק זצ"ל בתורת הנגלה עוד מימי נעוריו, ותוקף גדולתו בה - הן בסוגיות התלמוד לשרשם, והן בהלכות ודינים, שגם בהם רב היה כוחו בהשכילו בינה לנחות אל עומק הדין ולבררו כשמלה, כאשר העיד עליו מרנא ה'בית יוסף'. וכי זכה בכך לישב על כס המשפט בעיה"ק צפת, לשפוט העם בצדק בין איש לאחיו ובין אדם לרעהו. ועתה אבואה לספר אופן כניסתו אל רזי חכמת הקבלה עד כי בעבור הימים נעשה אחד ומיוחד בדורו ברוחב דעתו והשגתו בהם, ובהנגשתם אֶלֵי כל מבקש.

וגופא דעובדא הכי הוי, באשר על אף שקידתו של העלם רבי משה והשגתו ה כ ב י ר י מ בתורה ומעשים טובים, עדיין לא הרגיש שלמות בנפשו ה ה ו מ י ה . ו פ ד ק ו ת ה ר ג ש ו ת י ו האצילות, חש עצמו תדיר לוקה בחסר. כל

רבו בקבלה. ציון רבי שלמה אלקבץ זי"ע

כך היה שפל אז בעיני עצמו, עד אשר לפי דרגתו,

דרכה אל שורש חוצבתה. וכבר הכלל מסור בידינו: 'בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו' כאשר

למדונו חכמנו ז"ל (מסכת מכות י' ע"ב), והוכיחו הדבר מן המקרא ומן הנביאים ומן הכתובים. הרי שבכדי לקבל סיוע מן השמים אין מבקשים מאיתנו כי אם דבר אחד, ו'רצון' שמו. ואולם דעת לנבון נקל אשר אין כוונת חכמנו ז"ל לרצון בעלמא הנקרא בפי ההמון בשם 'רצון' אשר ברגע קל בא ובחצי הרגע ינדוף ולא נודע כי בא אל קרבנו. כי רצון מהסוג הלז, גם לו ימשוך עזר מקודש וסיוע מן השמים, בודאי לא יהי אלא כצלם דמות תבניתו של זה הרצון עצמו, כך שעוד טרם יגיע העזר אל הארץ מן שמי מרום, כבר יגזו ויפוג באויר לבלתי ישאר בידו מאומה. אבל חוקר כליות ולב הביט בנעשה בחדרי לבבו הזך של העלם רבי משה קורדובירו, וראה כי כליותיו

מ ש ת ו נ נ ו ת בקרבו בתשוקה עזה לידע באמת הדרך העולה בית אל. אי לכך לא השיב את פניו ריקם, וכדרכי רחמנותו נשא לו פניו יפות להאירו, והחל לסבב גלגלי עולם על צירי אופניו, למען יוודע לו לרבי משה הדרך אשר ילך

בה והמעשה אשר יעשה, להעלותו מדרגה לדרגה עד יבוא לשלמות נפשו. ובהאריך העיתים, זכה באמת על ידי חיפושו העיקשת ויגיעת טרחתו למדרגות והשגות נוראות, לבלתי יאמן שבדורות הללו יזכה בן אנוש לכך. ולא זו שזכה הוא, אלא זיכה הרבים עימו, בפתחו שערים נעולים גנוזים וחסומים קבל עם ועדה, והזריח שמש נתיבתם לכל בר ישראל אשר חשקה נפשו להלוך במ בתמים. ואמנם, כיצד אפוא גִלְגְּלוּתוֹ ההשגחה העליונה עד אשר בא לידי כך?

גיס היה לו לרבי משה, ורבי שלמה הלוי אלקבץ שמו, כי אל אחותו נישא. רבי שלמה המדובר,

מקובל אלקי נורא היה. הוא אשר נתועד עם מרן הבית יוסף ז"ל באנדרינופול בעת התגלות המגיד

מן השמים אליהם בליל שבועות כאשר סיפרנו בעבר, והוא אשר חיבר זמר ה'לכה דודי' כנודע. דרכו בקודש של צדיק נשגב זה היה, לגרש עצמו כפעם בפעם ממקום ישוב בני אדם, ולפלס דרכו בשדות יער ונקיקי סלע בכדי לשתף עצמו בצער גלות השכינה כאשר נהגו רשב"י וחבריו. שם בין עצי היער ושיח השדה היה הוא וחבורתו הקדושה פורקים את כאב ליבם לפני בורא כל, ומעוררים רחמים גדולים על גאולת השכינה וכנסת ישראל. והשכינה אף היא החזירתם אהבה גלויה, ושם בהיותם בשדה היה נשפע עליהם שפע קודש מלעילא, ומלאו קרביהם מלא חפנים חכמה ודעת ויראת אלוקים, והדיבור היה נשמע יוצא מפיהם בחכמה, רזי תורה ותעלומות תבל.

ובקומו והתעוררו

כאיש הנעור משנתו,

החל תכף רבי משה

לדבר אל נפשו, ובה

אשר דיבר אליה:

"עד מתי תתחמקין

הבת השובבה,

עד מתי

תשתכרין,

גירש עצמו אל מחוץ ליישוב

ויהי כאשר יצא רבי משה לבקש ולחקור דרכו בקודש כאשר סופר, נתמלא רחמים עליו יושב במרום, וגילגל שמש חסדו עליו להאיר אפלתו במקום אשר הוא שם. לא אל עבר הים השיטו, ולא אל ארץ גזרה הפיצו, כי אם על ידי גיסו

הקרוב וסמוך אליו בא תיקונו, וקוים בזאת מאמר חכמנו 'מגלגלין זכות ע"י זכאי' (שבת ל"ב). כי ממש בפרק אותו הזמן החל רבי שלמה אלקבץ לדבר אליו בנעימה, ולמשכו בחבלי קסם אל היכלי טירות חכמת הנסתר, ויציבנו על דלתי תבונתה. ויהי כאשר טעם רבי משה מזאת החכמה, מיד אורו עיניו והיה הטעם בפיו כדבש למתוק. וכראותו כי טוב הוא, אמר גומר בליבו לשקוד על דלתי בית המדרש של גיסו האלוקי ברוב חשק, באהבתה ישגה תמיד. ומאידך גסיו הר"ר שלמה היה עומד ומכה עליו ואומר לו 'גדלי', כי לא הניחו מללמוד דרכי הזוהר הקדוש ומפתחות לפחות שעריו, ויחזק בו ולא ירפנו.

כך נשזרו להם אט אט חוטי טוהר בין הרב הנערץ אל תלמידו החרוץ, ויחד היו מבליים את יומם

בעבודת בוראם שכם אחד מחוץ ליישוב, ביערות ומדבר שממה. ופעמים אשר גם פקדו בהילוכם את קברות הצדיקים תנאים ואמוראים, לפעול ולהפעיל כח גניזת קדשותם. כאחת היו צועדים אחוזי שרעפי קודש בנתיבות ושבילים אשר לא ידעם עיט ולא שזפתם עין ראה. ותנח עליהם רוח ה' במהלכם, ויצפצף הדיבור מתוך גרונם דברי תורה נשגבים פלאי פלאות, רזין ורזין דרזין עליאין קדישין.

כמנהג אשר עשה רבי משה עם רבו הַאֲלֶקְבָּצִי, היה נוהג אף עם חבריו, וגירש עצמו עמהם מן היישוב לעבודת הבורא בשדי יער. לפעמים בחזרתו מן השדה היה נוטל קולמוסו ורושם בגוויל מדברי תורתו אשר קיבל בהיותו בשימון דרך, למען יעמדו לפניו והיו לו למזכרת. חידושים טמירים אלו נקבצו להם אחת אחת קובץ על יד ירבה, עד שברבות העיתים היה בהם כדי כריכת ספר, הוא הנקרא כהיום - ספר 'הגירושין'. וראשית מלאכת כתיבתו החל רבי משה בהיותו כבן כ"ו שנה, בשנת ה' אלפים ש"ח כאשר רשם בתחילתו. כי מעל כל חידוש וגילוי אשר כתב שם, ציין תחילה את זמן ומקום התגלותו בגירושו. לימים

סיפר רבנו על ספר הגירושין הלזו, וכה כתב בספרו הקדוש 'אור נערב': הסגולה השמינית היא מה שבחנתי וניסיתי אני וזולתי בענין הגירושין שהיינו מתגרשים עם האלהי כמהר"ר שלמה אלקבץ הלוי נר"ו לעסוק בפסוקי התורה פתאום בלי עיון, והיו הדברים מתחדשים דברים

שאי אפשר להאמין ענין זה אלא מי שראה או ניסה הענין פעמים רבות. ומתנות שקיבלתי בגרושי ובאו לחלקי בחמלת ה' עלי אעתיק אותם בקונטרס בפני עצמו..." (חלק ה' פרק ב').

ואולם למרות כי גבהה דרכו בקודש לברוח ממקום היישוב לעבודת הבורא, לא פחז ליבו לעשות הדבר

בהפקרות וקלות הדעת ח"ו, כי בתבונה והשכל עשהו, ובדעה צלולה איזן בפלס דרכו לעסוק מחד ביישובו של עולם, ומאידך להשיל מעליו הוויות העולם והבליו בגרש עצמו אל השדה בפרקים הנאותים, למען תדבק נפשו אל בוראה. ועל הפורשים מן הציבור ואינם עוסקים ביישובו של עולם נתבטא בספרו הקדוש 'שיעור קומה' כלשון הזה: "דרכים מקולקלים כהתרחקות מן הישוב ולהתבודד במדברות ויערים, ושלל לעסוק ביישובו של עולם" (שיעור קומה, כ"ד). ומאידך משבח הוא את עבודת הקודש הלזו ומחזיק בה כשהיא באופן הראוי כאשר כתב בספרו הקדוש 'תומר דבורה' (פרק ט): "יגלה ממקום למקום לשם שמים, ובזה יעשה מרכבה אל השכינה הגולה, ויכניע לבו בגולה ויתקשר בתורה, ואז שכינה עמו, ויעשה לעצמו גירושין, ויתגרש מבית מנוחתו תמיד, כדרך שהיו מתגרשים רבי שמעון וחבריו ועוסקים בתורה, ומה גם אם יכתת רגליו ממקום למקום בלי סוס ורכב".

האמת אגיד ולא אכחיד, כי לא עלתה במחשבתי תחילה שאזדקק להשאיר פרק נוסף מתולדותיו של המקובל האלוקי מרן הרמ"ק זצל לגליון הבא, וסבור הייתי להשלים המלאכה כבר בזה הגליון. ואולם עתה, בעוד אצבעותי עדיין אחוזין בעט הכתיבה, רואה אנכי ושם אל לב, כי בעת סיפור תהפוכות ימיו של האי צדיק עליון צפו וגהו רגשותיי בי ולא אזרתי די חיל לעצור מילותי

והארכתי מעניתי מעט יתר על המידה. והיות שההכרח הוא ליתן רווח בין פרשה לפרשה, אי לכך אעצור עתה את רוחי בקרבי ולעטי אתן מנוח מעבודתה. ואת פרשת גדולת רבי משה קורדבירו אשר גידלו המלך מלכו של עולם, אספר בגליון הבא אם ירצה הבורא ויזכני. ■

ופעמים אשר

גם פקדו

בהילוכם את

קברות הצדיקים

תנאים ואמוראים

לפעול ולהפעיל

כח גניזת קדשותם.

כאחת היו צועדים

אחוזי שרעפי קודש

בנתיבות ושבילים

אשר לא ידעם

עיט ולא שזפתם עין

סימטאות צפת העתיקה

הרה"ק רבי אהרן הרב מברסלב זי"ע ר' אהרן דער רב

חדש בעבודת ה'. 'ספר לי היכן?' ביקש ממנו רבו. סיפר לו רבי אהרן על הרבי הצעיר ממדוודיבקה, ואף תיאר לו כיצד יודע הוא מחשבות כל הבאים אליו. הרים הצדיק עצמו ואמר: "ידעתי מכבר שבעל השגה הוא, כעת אני מבין שמעת בואו מארץ ישראל, השגותיו גבהו לאין שיעור!" והוסיף ואמר לו - 'טוב לחסות בצל קדשו'.

לא חלפו ימים רבים, רבי אהרן מטייב נסתלק לבית עולמו, ורבי אהרן כבר היה לאחד ממובחרי תלמידי רבינו הקדוש, אשר ביטל עצמו לרבינו בתכלית הביטול. ויש אומרים שהוא זה שהעיד רבינו על גודל קדושתו: "הוא הלך לחופתו בכתונת נקיה" - - -

המעיד עליו ביותר הוא מה שרבינו לקחו כעד לגילוי הנורא של התיקון הכללי, יחד עם רבי נפתלי מנעמירוב. הוא זכה להיות חלק מתיקון זה - אשר לנצח עומד להם לעם סגולה, עדי ביאת גואל.

על שייכותו לענין התיקון הכללי אנו מוצאים גם אחר פטירת רבינו, אחר שחיבר רבי נתן את התפילה שאחר התיקון הכללי, שאלו רבי אהרן - שהיה מידידיו הגדולים כאשר יסופר להלן - מדוע מוסיף הוא על מה שתיקן רבינו. השיב לו רבי נתן שחיבר את התפילה למי שיהיה תועלת מזה, ולא כחלק מהתיקון.

רבינו, שהיה בעל השפעה בעיר מגוריו ברסלב, השפיע מאוד שיקבלו את תלמידו רבי אהרן לרב העיר, כפי שמעיד על כך מוהר"ן מטשהעריץ בצוואתו, מה שאכן עלתה בידו ונתמנה רבי אהרן לרב שם. בכלל רבינו הרבה לשבח את כח תורתו ופסיקתו של רבי אהרן.

יריעה שלמה ניתן לחבר אודות ידידותו האמיצה של רבי אהרן עם מורינו רבי נתן, בחר תלמידי

של רבי אהרן - רבי משה, אשר כיהן כרבה של קרסין העיר, מגדולי תלמידיו של הרה"ק רבי אהרן מטייב זי"ע היה, ואף בנו רבי אהרן עמו, יחד הסתופפו בצלו של אותו צדיק. רבי אהרן נודע כבר בצעירותו למופלג בתורה ועבודה, והכל הכירו בגדולתו בפסק והוראה, ועוד בחיי אביו מילא את מקומו על כס ההוראה בעירו.

התקרבותו אל רבינו בדרך השגחה עליונה מעוררת השתאות. באחד הימים בא אל רבי אהרן מכתב מדודו הדר בעיירה מְדוּדִיבְקָה, בו הוא מבקש ממנו לבוא ולפשר בין שני סוחרים שדין תורה מורכב נתגלע ביניהם. רבי אהרן נענה לבקשת דודו ונסע לעירו.

שם במדוודיבקה, במרחק שלושה בתים מבית הדוד, שכן אז ביתו נאווה קודש של רבינו הקדוש מוהר"ן זי"ע, שם זכה רבי אהרן להתוודע אליו. היה זה בערב ראש חודש שבט, כאשר נפגשו לראשונה. רבינו שראה שרבי אהרן רועד מהקור העז של החורף, אמר לו בצחות: "אצלי תחמם את הידיים" ותיכף כמימרא ביאר דבריו - 'הכתוב אומר 'ויהי ידיו אמונה'; אצלי העיקר הוא אמונה'.

במשך לילה שלם שוחח עימו רבינו, בין השאר נסבו דבריו על מידות טובות - נקי כפיים ובר לבב - הנדרשות מיושב על כסא הדיינות. רבי אהרן, שבגדלותו ראה כי כל דברי רבינו נאמרים ברוח הקודש, קם ממקומו בהתפעלות ואמר: 'רואה אני שאתם עוד תהיו רבי גדול. מבקש אני מכם אפוא, שבעולם הבא אזכה להבין את שיחות החולין שלכם!' וכך ברכו רבינו בברכה זו, שיזכה עוד להבין את שיחות החולין שלו.

כל זאת היה בעודו מקורב אל רבו הקדוש רבי אהרן מטייב זי"ע. משכן, בהזדמנות הקרובה שנסע עם אביו לראות פני רבו - רבי אהרן מטייב, שכבר בא בימים, אמר לו רבו שרואה הוא עליו שטעם טעם

רבינו. עוד בתחילת התקרבות רבי נתן, שהתקרב אחרי רבי אהרן, אמר לו רבינו: 'מעשה תקיים 'עשה לך רב' - אני אהיה לך לרב, וכשיבוא רבי אהרן יהיה הוא לך לחבר ותקיים בו 'וקנה לך חבר'. ואכן, ידוע הוא שהיה רבי אהרן רגיל לכנות את רבי נתן בשם - 'חברי'; ולאחר הסתלקות מוהרנ"ת זעק רבי אהרן ובכה: 'חברי היקר! כל האצרות של הרבי נותרו אצלך!'.

כששלח רבינו פעם אחת את רבי נתן בשליחות מסוימת אל רבי אהרן, שאלו רבינו כאשר שב: 'מה עושה אהרל'ה שלי?'; 'ראיתיו ועיניו אדומות מבכי', השיב רבי נתן. נענה רבינו שעליו נאמר - 'כיושב סתר לחלות פני מלך - מראה כהן'. הפייטן, ברצותו לתאר את הכהן

הגדול בשעתו הגדולה, משווה אותו לזה היושב בפנינה נסתרת ושופך את לבו לפני בוראו'.

דבר אשר נשאר בגדר סוד שהיה אצל רבי אהרן - מה שלא נסע לאומן על ראש השנה, 'אשר היתה לזה סיבה מיוחדת בסוד הבחירה' - כלשונו של מורינו

רבי גדליה קעניג, בשם רבו רבי אברהם זי"ע, וקצת מזה מבואר בספר טובות זכרונות.

פעם גילה רבינו לרבי אהרן מברסלב כי יסתלק מן העולם בחודש אב. אי לכך, מדי שנה בשנה, בראש חודש אלול, נהג רבי אהרן לעשות סעודה גדולה; הן מובטח הוא שיחיה שנה נוספת!

דבר אשר נשאר בגדר סוד שהיה אצל רבי אהרן - מה שלא נסע לאומן על ראש השנה, 'אשר היתה לזה סיבה מיוחדת בסוד הבחירה'

בחודש תמוז תר"ה, השנה שבה הסתלק רבי נתן, נפל רבי אהרן מברסלב למשכב, קרא לבניו ואמר להם: "אומרים שאני גאון ולמדן, אי לכך מובן שבחרתי לי דרך חיים טובה ביותר, הלא היא התקרבותי לרבינו. את הדרך הטובה הזאת ברצוני להוריש לכם".

ביום א' לחודש אב שנת תר"ה, בהיותו בן שבעים שנה, נסתלק רבי אהרן לשמי מרומים ונטמן בברסלב. אנשי שלומינו המליצו עליו את דברי הכתוב (במדבר לג, לח): 'ויעל אהרן... וימת שם... בחודש החמישי באחד לחודש'.

רבי אהרן השאיר אחריו זרע ברך ה', רבנים צדיקים ויראים, הגדול שבהם מגדולי ממשיכי

שושלתו של רבינו הקדוש, הלא הוא נכדו מורינו הרב הקדוש מטשעהרין זכר צדיק וקדוש לברכה. ■

נהר הבוג בעיר ברסלב

דיבור של אמונה

קשיא ופליאה בדבריו, ואחר כך הוסיף ללמד ולעין בו עד שעלה על דעתו התרוץ והתשובה שעל הקשיא הזאת. וחזר אחר כך לרבנו ז"ל ואמר לפניו את הקשיא והתרוץ והוטבו דבריו בעיני רבנו ז"ל. ואמר לו - אני יודע מאחד שחבר פרוש על הזוהר ולא ברוח הקדש, ואף על פי כן בן אל האמת.

הרב ז"ל מטשערין ששמע מאבי אביו הרב רבי אהרן ז"ל מברסלב, שנכנס פעם אחת לרבנו ז"ל ואמר לו (קצת בלשון תוכחה), למה לא תקח את ספרי ותעין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא, ואחר כך תוסיף ותעין בו עד שתבין ותדע את התרוץ שעל זה. וכשמע הרב את דבריו חזר לביתו ופתח את הספר לקוטי מוהר"ן והתחיל לעין בו, עד שעלה על דעתו

אמרי נועם ודברי חן הנובעים והנדלים מעמק עמקי הספה"ק ליקוטי מוהר"ן
בפי שנשמעו ממורינו הרה"צ רבי אפרים קעניג שליט"א

ביוזמא דשבתא בעידן רעזא דרעזין

תורה מ' תנינא — טעם ארץ ישראל

זה מרומז במעשה מחיגר, מה שמבואר שם שיש
עפר ששמים בכל מקום, והוא של רשעים וכן של
צדיקים וכו' כך הוא כוונה של ארץ ישראל.

ב

'טעם שכל' הפירוש שהוא משתמש בשכלו, היפך
של איש 'בור' שפירושו שהולך אחר שרירות לבו,
וכמכונה היום - 'עושה מה בא לו', שלא משתמש
בשכל.

רבינו רוצה שניקח את המציאות של 'אווירא דארץ
ישראל מחכים', ונביל את זה למטרה לתכלית -
להשגחת השי"ת, שזה עיקר מעלת ארץ ישראל וכו'.

פי שידוע מארץ-ישראל, שטעם באמת טעם
ארץ-ישראל, הוא יכול להכיר באחר, אם היה
אצל צדיק על ראש-השנה אם לא... כי טעם
ארץ-ישראל יכולין לציר לפני מי שידוע טעם שכל. כי
רק מי שהוא איש בור, אי אפשר לו לידע זאת, אבל מי
שידוע משכל, כגון לומדים שמהנשים מעט טעם השכל
בפשוט וקשיא בדרך הלומדים, או חכמים בהכמות אחרות,
שמהנשים טעם שכל, יכולין להבין טעם ארץ-ישראל. כי
אזירא דארץ-ישראל מחכים (כ"ב קנה, ובזהר פנה דך
רמה: ובתי' כב). וטעם החכמה והשכל בודאי נקר מאד,
אך עקר מעלת קדשת ארץ-ישראל הוא רק על-ידי השגחת
השם ותבדק:

א

אך מחכים נמשך ותעורר זאת אצל השם ותבדק, דחינו בחינת
ענינים להשגחה בנ"ל, זה נעשה על-ידי נשמות ישראל, שהשם
יתברך מתפאר בהם, בבחינת (ישעיה מו): ישראל אשר בקר
אתפאר. ועל-ידי ההתפארות נעשין בחינת תפלין, שנקראין
באר (סוכה כח), והתפלין הם בחינת מחין, ונקסין לפני
ובוקעין בעינים, ומה נעשה השגחת השם ותבדק בבכובל,
שעל-ידי זה נעשה קדשת ארץ-ישראל, בחינת אזירא
דארץ-ישראל מחכים בנ"ל. ועל-שם זה נקרא ארץ-ישראל,
שמהקבלת קדשונה, מבחינת ישראל אשר בקר אתפאר, בנ"ל.
אך בודאי לא כל העתים שזאת בהתקדשות ישראל להשם
יתברך, כי לפעמים, הם ושלום, יש שמתרחק אחד מהשם
יתברך, ואז אדרבא, השכינה צועקת: קלני מראשי, קלני
מזרעני (סנהדרין מו). הינו שצנענה, שמתקלקל ונפגם
בחינת ההתפארות שאינו יכול להתפאר בהם, ונפגם בחינת
התפלין, שנעשין מן ההתפארות בנ"ל:

הנה ידוע מה שרבינו אומר (ליקוטי מוהר"ן ח"א,
סא) שבכל מקום שיש התאספות של עם ישראל,
אפילו בחוץ לארץ - נמשך שם קדושה של ארץ
ישראל. ועוד אמר רבינו (שם, נה): 'ולהמשיך בחינת
קדושת ארץ ישראל עכשיו בגלות וכו' אף על פי
כן יכולין לגלות ולהמשיך קדושתה אפילו בגלות
המר הזה; ובפשטות מדובר שם אפילו בחוץ לארץ.

ובוודאי מכל שכן כשאכן נמצאים בפועל בארץ
ישראל, וביותר בימינו שיש יישוב יהודי בארץ
ישראל שעובדים את ה', ובכל פעם עוד יהודים
באים לדור בארץ, בוודאי שיש כח גדול להמשיך
קדושתה ביותר.

אך גם מי שבפועל דר בחוץ לארץ, שייך אצלו גם
כן שהוא ממשיך את הקדושה של ארץ ישראל עד
כדי שטועם טעמה באמת המבואר כאן וכו'. וענין

אזי האדם מקבל רצון וחשק לעבודת ה', שזה מה שמביא למוחין חדשים.

וזהו הביאור בהמשך דברי רבינו - 'כשאחד מישראל נתקרב להשי"ת ונתוסף עוד ישראל שרוצה לעבדו' וכו' - היינו שהיהודי מזכיר לעצמו ומתחזק מההתפארות, אזי נחשב שנתקרב להשם יתברך.

וְעִקַּר הַדְּבָר בְּעֵת הַקִּבּוּץ, בְּעֵת שְׂמֵת־קִבְּצִים אֱלֹהֵי הָעוֹלָם הַבָּאִים לְשִׁמְעַת אֶת דְּבַר ה', וּבִיחֻד - בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁאֵז הָיָה הַקִּבּוּץ הַגָּדוֹל, אֲזִי הַהִתְפָּאוּת הַגָּדוֹל בִּיחֻד, מִתְחַמֵּת שְׂמֵת־קִבְּצִים הַרְבֵּה בְּנִי־אָדָם הַחֲפִצִּים לְהִתְקַרֵּב אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, וְאֲזִי טַהֲמָל וְנִתְוֹסֵף פָּאָר וְיִפִּי הַצַּדִּיק, כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ הַהִתְפָּאוּת בְּנִי־אָדָם, אֲזִי מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּאֵמֶת בְּזֶה הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, אֲזִי הוּא נִסְתָּן מִקִּבְּל מִן הַהִתְפָּאוּת הַזֹּאת:

ה

בפרפראות לחכמה מדבר כאן בארוכה מענין הקיבוץ בראש השנה. והנה בתורה זו מוצאים לימודים מעשיים עבורינו, מה שרואים כיום בקיבוץ הקדוש שבאים כל כך הרבה אנשים, מכל מיני סוגים וזרמים ועדות; חשוב שנזכור - צריך שנראה בהכל רק את את ה'התפארות', לראות ולהתבונן מתוך זה מה גדולת הצדיק, שיכול להביא את כולם אליו.

והרי ידוע כמה רבינו כבר הזהיר לשמור את המחשבה בראש השנה לחשוב רק מחשבות טובות (עיי' שיחות הר"ן, כא); וזהו הן על עצמו, והן על אחרים - לחשוב אך טוב על כלל ישראל; וביותר - על אלו שמגיעים בשביל רבינו, ועוד יותר - על החברים הקרובים, לראות רק את ההתפארות.

שאכן וודאי צריך כל אחד לראות - לבוא לרבינו הקדוש באימה ויראה, ולהתבונן בכל הנסיעה בגודל הזכות והגדולה של להיות אצל רבינו, ובפרט בפועל כשנמצאים במקום גניזתו הקדוש - שיהיה באימה ויראה; אבל לא לשכוח את העיקר של הקיבוץ הקדוש - ההתפארות של השם יתברך מעמו ישראל. ■

יש מצבים אצל האדם, שהוא נפול בדעתו מחמת שרואה גודל פחיתותו וריחוקו מהשם יתברך, והוא כבר אינו יודע מה הוא בכלל מחפש בעולם, ומציאות זו מחלישה את האדם מאוד מעבודת ה', עד כדי שזה מוריד לו את כל החשק והרצון לעבודת ה', שהוא כבר לא רוצה.

וכח ההתפארות, מה שהאדם יודע מגדולת נשמתו, מקדושת יהדותו - זה מכניס בו רצון וחשק חדש לעבוד את ה', וזה מוציא אותו מכל הנפילות, שיודע שאיך שהוא - הוא איש ישראלי, והשם יתברך מתפאר בו.

והנה על פסוק זה - 'ויאמר לי עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר' (ישעיה מט, ג), מסבירים המפרשים (עיי' מצודת דוד שם), שהיינו - שהקב"ה אומר ליהודי באופן פרטי - שאתה חשוב בעיני כמו כלל ישראל, ועל כך בך לבד אתפאר. והיינו, כשאדם יודע את ההתפארות הכללית שיש להשי"ת מעם ישראל, מכח זה מגיע אליו עיני ה' - שהם מההתפארות, ואזי זה נמשך גם עליו באופן פרטי שיידע מההתפארות וכו' וכך נמשך עליו רצון וחשק וכו'.

והיה מן הראוי שאת הדיבורים האלו של רבינו - כל אחד יסמן לעצמו, כי בזה עיקר הנפילות שלנו, ובזה תלוי תקומתנו מהנפילות.

ד

אך בוודאי לאו כל העיתים שוות בהתקרבות. והיינו שלפעמים אדם

שוכח, ואינו מודע להתפארות שהשם יתברך מתפאר בעמו ישראל וכו', וזהו ההתרחקות הגדולה ביותר מהשם יתברך. ואיש ישראלי צריך לידע, ש'מצב רוח' של יהודי אינו דבר של מה בכך, כשיהודי ח"ו במצב רוח נפול - הרי זה פגם בתפילין של השי"ת כביכול, כי התפילין של השי"ת תלויים ביהודי - שיידע מההתפארות יתברך בעמו, וצריך לדעת את גודל האחריות שיש עלינו - לשמור כביכול על התפילין של השי"ת.

וכשאדם מתחזק ויודע מההתפארות שיש להשם יתברך ממנו, ומחזק את עצמו ב"שלא עשני גוי",

הקורות

קורות ימיה של קהילתנו הקדושה מאז ועד היום.
גלריית תמונות היסטוריות לצד תמונות מהתקופה האחרונה,
מהנעשה והנשמע וכל מה שטוב להתעדכן

מהנעשה והנשמע בחודש האחרון

ממראות פעילות ישיבת בין הזמנים שע"י חבורת הבחורים 'שערי צדיק' בימי בין הזמנים

מעמד כבוד התורה למצטיינים בישיבה קטנה בעיה"ק צפת

תפילת יום כיפור קטן בער"ח אלול במירון

סיום ליקוטי מוהר"ן במסגרת חבורת 'חברים מקשיבים'

עלייה לקברו של מורינו עט"ר רבי גדליהו אהרן קעניג צוק"ל ביום הארציט בהר הזיתים

סיום הספר ליקוטי עצות בחבורת 'שערי צדיק' בחורי הישיבות גדולות בירושלים

למעשה • נקודות חיזוק שנאמרו באירועי התקופה

זוהי היה פגמם, שעל אף שהיו צדיקים, לא ביטלו עצמם למשה רבינו כתלמידים, שזה מרומז ב'ראשי בני ישראל המה', שהוא ר"ת רב"י, שסברו עצמם גם כן לרבי, ולא ביטלו עצמם למשה. וזהו עבודתנו בזה הדור - להיות תלמידים לרבינו הקדוש, הראש בני ישראל; שממנו ועד משיח לא יהיו חדשות.

(סעודה שלישית פר' שלח)

- בפסוק (במדבר יג, ג) 'כולם אנשים ראשי בני ישראל המה'; ומבאר רש"י שבאותו שעה כשרים היו. ולכאורה מניין הגיע להם חטא זה, אם כשרים היו. מה שניתן לפרש בזה, על פי מה שרבינו אומר שר'אש ב'ני ישראל הוא ר"ת רב"י (עיי' ליקו"מ קיא). והיינו, שמשמעותו של רב"י הוא שהוא ראש לכל בני ישראל, ובדור שיש בו רב"י, על אף שיש עוד צדיקים - כולם הם כתלמידים אליו.

שנים קדמוניות - תמונות חודש זה משנים עברו

ממראות קהילתנו הקדושה ומורינו הרב אלעזר מרדכי קעניג זצ"ל,

בימי ראש השנה באומן בשנים עברו

[בתמונות ניתן לראות: הרה"ח ר' חיים מן, הרה"ח ר' נחמן בורשטין, וליבלחט"א - הרה"ח ר' משה גרינברגר, הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק, הגה"ח ר' אליעזר יהודה קעניג]

נא לזכור להדליק נר לעילוי נשמתם

זכרונם לברכה - בעלי יארצייט מקהילתנו הקדושה

הרה"ח ר' יואל תורג'מן זצ"ל
שנה לפטירתו הפתאומית
נלב"ע ד' תשרי תשפ"ה

הרה"ח ר' ציון שוען זצ"ל
ממשפיעי קהילתנו הקדושה
נלב"ע ד' אלול תשפ"ב

הרה"ח ר' חיים מן זצ"ל
מחשובי ומייסדי קהילתנו הקדושה
נלב"ע ה' תשרי תשע"ד

שירות ומליצות

הרה"ח ר' ציון שוען זצ"ל

שיעמוד לעילוי נשמתו
הטהורה, נלב"ע ד' אלול

צפוני עולמות

יש עולם של אלול,
בו נתן למשש
ניחוחות יראה,
אהבה ופיוס.

ומהלכים בו ברוך
על מרבד דמעות,
מבכי הטהרות.

יש עולם של תשרי,
בו זוכים להצניץ
מבין חרקים,
להיכלות תשובה ונגון.

ולב בו מתרונן,
ממאור תורה
ושמחת המצוות.

ועולם זה יפתח שערי,
לבאים עדי
בשפלות, ברעות.
אך ונצור בריחיו,
לאשר יגש
בזרות בגבהות.
יש צפוני עולמות,
אך זר
לא יבין את זאת!...

בשמחות אצל כולנו

הר"ר משה סגל לרגל הולדת הבת

הר"ר נחמן לשם לרגל הולדת הבת
הר"ר אברהם לשם לרגל הולדת הבת
הר"ר יוסף לשם לרגל הולדת הנכדה

הר"ר איזיק ליפשיץ לרגל הולדת הבת
הרה"ח ר' יצחק קעניג לרגל הולדת הנכדה

הר"ר שמואל שטרן לרגל הולדת הבן
הר"ר מנשה קליין לרגל הולדת הנכד
משפחת שטרן לרגל הולדת הנכד

הר"ר דניאל אלג'ארט לרגל הולדת הבן
הר"ר דוד אלג'ארט לרגל הולדת הנכד

הר"ר משה קניג לרגל הולדת הבת
הרה"ח ר' יעקב משה שנעק לרגל הולדת הנכדה

הר"ר לוי יצחק בנשעיה לרגל הולדת הבן
הר"ר ישראל טוקר לרגל הולדת הנכד

הר"ר שלמה קארו לרגל הולדת הבת
הר"ר מיכאל קארו לרגל הולדת הנכדה

הר"ר אהרן קעניג לרגל הולדת הבן
הר"ר מרדכי קעניג לרגל הולדת הנכד
הר"ר אברהם סגל לרגל הולדת הנכד
הרה"ח ר' יצחק קעניג לרגל הולדת הנין

הר"ר ישראל הופמן לרגל הולדת הנכדה
הר"ר יונתן ליפשיץ לרגל הולדת הנכד

הר"ר חגי אקרמן לרגל הכנס הבן לנועם עול תורה ומצוות
הר"ר יונתן ליפשיץ לרגל הכנס הנכד בנועם עול תורה ומצוות

הר"ר ערן רייכלסון לרגל הכנס הבן לנועם עול תורה ומצוות

הר"ר גדליה ברוסקי לרגל הכנס הבן בנועם עול תורה ומצוות
הר"ר נחום ברוסקי לרגל הכנס הנכד בנועם עול תורה ומצוות

הר"ר שמעון קעניג לרגל אירוסיה הבת
ולרגל הכנס הבן לנועם עול תורה ומצוות

הר"ר מרדכי קעניג לרגל אירוסיה הבת
הרה"ח ר' יצחק קעניג לרגל אירוסיה הנכדה

משפחת לוי לרגל אירוסיה הבת

הר"ר נחום ברוסקי לרגל נישואי הבת
הרבנית תליט"א לרגל נישואי הנכדה

החתן נתן צבי קעניג לרגל נישואיו
הר"ר יעקב יוסף קעניג לרגל נישואי הבן
משפחת מן לרגל נישואי הנכד

הרה"ח ר' משה קליין לרגל נישואי הבת
הרה"ח ר' יעקב צבי קליין לרגל נישואי הנכדה

החתן משה קעניג לרגל נישואיו
הר"ר אהרן קעניג לרגל נישואי הבן
מוריני הרב שליט"א לרגל נישואי הנכד

החתן זאב קעניג לרגל נישואיו
הר"ר שמעון קעניג לרגל נישואי הבן

החתן נחמן קעניג לרגל נישואיו
הר"ר גדליה קעניג לרגל נישואי הבן
הרבנית תליט"א לרגל נישואי הנכד

הר"ר חיים טוקצ'נסקי לרגל הולדת הנכד
הרה"ח ר' יוסף טוקצ'נסקי לרגל הולדת הנכד

הזכניסו ברכה לבתיכם!

צילן יקודי יוקודי

בסך של 16 ש"ח לחודש, תקבלו את הגליון הדו חודשי
- עד לפתח הבית!

הגליון 'תבנות' מבית היוצר של מכון 'מי הדעת' - מלא באור יקרות בהיר
וזך, ממשנתו הקדושה של רבינו ותלמידיו, וקורות ימיה של חסידות
ברסלב; והכל בלשון רהוטה ונקיה, בצורה מוגשת לכל אחד ואחד.

להצטרפות למנוי:

נדרים פלוס, עמותת 'ידידי הצפון',

תבנות ברסלב צפת; לכתוב בהערות 'עבור מנוי'

לכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטלפון:

054.8519.308 • 053.4143.185

או במייל: 148tbs@gmail.com

• ניתן גם לקבל במוקדי התפוצה ברחבי הארץ •

